

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrti : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrti : 5 „ 50 „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 79.

V Ljubljani, v soboto 6. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Vstajenje!

Roman tega imena je napisal nedavno Tolstoj. Vso izkvarjenost ruske družbe popisuje v njem. Rusko plemstvo je podlo, ruski porotniki so sami še večji ničvredneži, kakor oni, ki jih sodijo, nečistnica in pijanka je boljša, nego v svilo odete dame, uradniki so mu nepotrebni, preštevilni in predragi za pravičljivi papirja in črnila. Vso družbo slika Tolstoj kot bolno in gnilo. Knez Nehljudov je zapeljal mlado deklico, in ta je propadala vedno bolj, dokler je niso kot goljufinjo, morilko in javno nearamnico postavili pred sodišče. Knez Nehljudov je porotnik in mora soditi njo — katero je sam izpridil. Tako je izprijena javnost in zasebno življenje. Nehljudov se hoče poboljšati, hoče popraviti, kar je zagrešil nad nesrečno žrtev. Ona je izgnana v Sibirijo, knez gre za njo, da popravi krivdo, kako, sam ne ve. Vlak drdra proti Sibiriji, drdra, drdra, vedno dalje po pusti stepi . . . Vlak drdra proti vzhodu . . . Konec romana! . . .

Tolstoj slika izprijenost družbe, a tolažila ji ne ve. »Vstajenje« se imenuje njegov roman, a to ni nikako vstajenje, to je le želja po vzbujenju. Vlak, ki drdra proti Sibiriji, to ni nikako vstajenje, kakor vsa razmišljanja novodobnih modroslovcev nimajo v sebi moči, da bi dvignila človeštvo iz blata ter je povišale h kreposti.

Moderni človek s tiho resignacijo obiskuje gledališča in kavarne. Smodke pali in časnike bere, ves napredek ima v mazincu. A dušnega miru nima, njegova ponižana duša hrepeni iz nizkosti strasti po vstajenju. Odkod vstajenje, odkod pomoč? Vsi časniki ga ne dajo, noben človek te ne dvigne, kdor je Boga razžalil, temu more le Bog odpustiti, in On odpusča, ako se izpolnijo njegove zapovedi. Tedaj pa duša vstane v zmagoslavju.

Kakor posameznik, propade tudi družba, ki je le vrsta posameznikov. Črv nerednega nagnjenja jo razjeda, in moti mir v družbi.

nah, v občinah, v deželah in v državi. Moč se zlorablja, slabost se tlači, zvijača triumfira, poštenost hira. Zlato in srebro vlada, nesmrtni duše so brez cene. Mrtva gruda se proslavlja, živa milost božja se zaničuje. In tedaj družba hrepeni in hrepeni po rešitvi, po vstajenju. Ah, kdo ji pomore, da vstane? Oni, ki je v mrtvo grudo vdihnil duha življenja. Oni, ki je v prazni duši začetil svetlobe milosti. Oni daje družbi moč, da se uredi, da se okrepi, da prospeva.

Liberalizem tlači pravno silo ljudstva v blato in mu zastruplja duha. Leposlovje mu pridi z ničvrednimi nenavnimi proizvodi, v narodno gospodarstvo mu zanaša sebičnost, oderuštvo in nepoštenost, celo politiko napolnjuje s hinavščino, neznačajnostjo in lokavostjo. Iz njega izvira ona individualistična politika, ki povzdiguje na površje le posameznike, ki so toliko brezobzirni, da terorizirajo in s puhlimi frazami in donečimi obljubami slepe ljudstvo.

Ljudstvo pa mora vstati! Vstati ne more iz svoje moči, a Bog je nad njim, ki mu daje krepost in silo ter ga podpira, da vstane iz poniževanja, iz revščine in zapuščenosti.

Da, ljudstvo vstani! Velikanoč doni čez polje in log, mlado listje zeleni v šumi in lozi. Ljudstvo vstani!

Tam, kjer je sovražni dih brezverskega časopisja zastupil narodovo dušo, tam, kjer so se omajala večna načela Kristusove cerkve v ljudskih srcih — tam vstani, ljudstvo, vstani, vrzi iz sebe strup in napajaj se ob čisti resnici katoliške cerkve!

Tam, kjer ječiš pod kruto nadvlado presilnih mogočencev, kjer vzdihuješ po kruhu, kjer trpiš v bedi — tam vstani, ljudstvo, spoznaj svojo moč v združitvi in položi si temelj napredka in razvoja v neprodni narodni organizaciji!

Ne v nejasnih črtah, ampak v krepkih potezah stoji pred nami načrt narodnega vstajenja. Katoliški shod je začrtal pot, po kateri nam je hoditi, zadnje volitve so nas

utrdile v boju za to vstajenje, vsakdanje borbe nam dajo sile in budijo moči.

Vse sile napenjajo sovražne sile, mnogokrat se zdi, da zmagujejo, a naše delo, naše nevtrudno naporovanje in pred vsem naša zvestoba najvišjim idealom — to nam je poročstvo, da tudi nam zasije vstajenja dan!

Položaj jugoslovanske delegacije.

Iz krogov »Slovanskega centra« se nam piše:

Izstop liberalnih poslancev iz hrvatsko-slovenskega kluba se je v naših krogih sprejel jako hladno. Da sta dr. Tavčarju sledila tudi Ferjančič in Plantan, je samo ob sebi umevno. Dr. Tavčar je obče priznani voditelj liberalne stranke.

Ko je voditelj šel iz kluba, morala mu je slediti tudi stranka. Prizor, da bi bil voditelj zunaj, stranka pa notri, ni mogoč, ker je za stranko preveč poniževalen. Stranka mora stati za voditeljem, ali pa mora voditelj odstopiti od vodstva.

Drugo razmerje ni mogoče. Dr. Tavčar pa nima nikakega veselja, pustiti vodstvo stranke in ravno tako tudi stranka ne namerava, ločiti se od Tavčarja. Tako je ukrep vodstva liber. stranke logičen izraz danih razmer. Po naših mislih sledil bi kranjski liberalni trojici še četrti: g. Oskar Gabršček. Mož je bil izvoljen kot kandidat goriške liberalne stranke, ki je tesno zvezana, ali bolje rečeno popolnoma edina s kranjsko liberalno stranko. Težko, da bi izvršilni odbor goriških liberalcev kaj drugega ukrenil.

Po teh izstopih reducira se stanje hrvatsko-slovenskega kluba na 12 članov: 10 Hrvatov in 2 Slovence (gg. Robič in Ploj.) V tem dejstvu je pa tudi že izražen posledek secesije v polnem obsegu. V prihodnost gledamo

skoptično. Dvomimo, da bi sfera imela nadaljne posledice glede organizacije jugoslovanske delegacije, akoravno bi vročkrven rodoljub mislil, da je sedaj »fuzija« hrvatsko-slovenskega kluba se »Slovanskim centrom« le še vprašanje najkrajšega časa. Ta sklep je zelo vabljiv, ako se vpošteva zgodovino obeh klubov. Na čem se je skupni klub počelom zasedanja razdeli? Na tem, da katol. narodni poslanci niso hoteli iti v en klub s kranjskimi liberalci. Sedaj so kranjski liberalci odstopili s pozorišča jugoslovanske skupnosti — torej bi človek mislil, ni nobene ovire več, da člani hrvatsko-slovenskega kluba stopijo v »Slovanski centrom« in se tako bistveno obnovi stara formacija jugoslovanske delegacije — s to izjemo, da tej formaciji ne bi pripadali vsi slovenski poslanci, temveč da bi 3—4 istih stali zunaj skupne organizacije. Natančno to ureditev jugoslovanskega zastopstva predlagali so katoliško narodni poslanci že v začetku državnozbornskega zasedanja, zadnje dni meseca januarja. Naravno: poznali so razmere in predlagali so na podlagi svojega jasnega spoznanja ono, kar je bilo v danih, četudi ne ljubih razmerah dosegljivo. A drugi, ki teh razmer niso neposredno poznali in jih niso mogli umevati, sledili so nekemu — naj bode beseda dovoljena — fanatizmu po nemogoči »slogi« in so za to razbili mogočo slogo. Toda naš namen ni, rekriminirati; vemo, da je to nekaj zelo neplodnega, osobito v politiki.

Prihodnost je dala katol. narodnim poslancev prav. Osnovani so z različnimi zaveznicami »Slov. centrom«, ki se je zelo dobro obnesel in v katerem se čutimo zelo zadovoljne. Mirne, strogo stvarne razprave pri klubovih sejah, najlepše kolegijalno razmerje mej posameznimi klubovimi člani, lepa jedinstvo v vseh važnih bistvenih vprašanjih — to so imponderabilije, ki so več vredne, nego pomnožitev kluba za 10 ali 20 mož.

LISTEK.

Jutro vstajenja.

List s človeškega življenja. Spisal. I. S.

Na vzhodnem nebu je vstajalo velikonočno jutro. Ura je bila dve čez polnoč. Na robu temnozelenih gora so se kazala prva znamenja jutranje zarje, belosivi oblaki nad gorami so postajali jasnejši in jasnejši, potem pa so jeli rdeti. Čista kakor demant se je svetila na nebu danica, milijoni zvezd so začeli zginjati z neba in so utonili v sinjem nebesnem oboku. Preko polja je vel sem od gor prijazen pomladanski veter, novo jutranje življenje je dihalo iz vse prirode, ki se je dramila iz nočnega spanja.

To je bilo jutro vstajenja . . .

Iz cerkvenega zvonika se je oglašil zvon. Gorjanski cerkovnik je zvonil dan . . . Vsa vas je še spala mirno nočno spanje in niti zvon ni vzbudil nič življenja, saj je bila ura šele dve čez polnoč.

Zvon je odpel. Danes je velikonočno jutro. In res, sčasoma se je tu in tam na vasi pokazala kaka človeška podoba, skrbno zavita v gorko zimsko obleko. Pobožne duše so hitele zadnjikrat pred božji grob, kdove, ali zato, da bi videle Kleofa, ali da bi molile. Ni majhna čast za onega, ki pride na velikonočno jutro prvi v cerkev. In gorjanske

starke so mnogo držale na staro vero in na stare šege in navade, pa tudi na čast . . . Zato so hitele tako zgodaj v cerkev. Cerkovnik je prižgal luč za vratmi, priprl duri — in zopet je bilo po vasi vse tiho in mirno.

V cerkev se je našlo malo številce ljudi. Bili so iz večine starci in starke. Le v prvi klopi prav vstric božjega groba je pobožno molila mlada deklica poleg stare ženice. Vsi so molili tiho in pobožno . . . Po cerkvi je vladala tišina . . . Le zdaj pa zdaj se je čulo, kako je zdrknila molkova jagoda izpod tresoč se roke kakega starčka ali starke z lahkim padcem po črni niti poleg drugih na trdo klop . . .

Tu in tam se je včasih izvil kak globok vzdih, ki ga je poslalo k Bogu morda ljubeče srce stane matere zaradi sina, tu in tam je ušlo kakemu gluhamu starčku iz ust polglasno, zategnjeno: Češčena, potem pa je zopet tiho, šepetaje molil dalje svojo molitev. Sicer pa je vladala nemotena tihota in skrivnostna, mistična tišina je polnila svetišče. Oči vseh so bile vprte v božji grob. Lučica pri lučici je plapolala po stenah, in sveče so gorele z velikim, plapoločim plamenom; duh kadila se je razširjal po kapeli in z njim se je mešal prijetni oživiljajoči vonj mnogoštevilnih rož in cvetk, ki so že tretji dan krasile tla pred božjim grobom. Njih prva svežost je venela in bolj in bolj so

dišale. Kako lepo je bilo videti povešene rdeče cvete, ki so uveneli na oltarju ljubezni. V grobu je ležala podoba mrtvega Izveličarja, obdana s cveticami in lučicami. Nekaj veličastnega, skrivnostnega je odsevalo z vse slike . . . Zato so vsi upirali oči nekako boječe, z zadušnim veseljem, z bojaznijo in zaupanjem na skrivnosti polni kraj. Vso sliko je vase zavijala medla mistična svetloba umirajočih lučic, ki se je izgubljala v temo prostranih cerkvenih prostorov . . . Zdaj se je dvignil starec v prvi klopi, pal je na kolena, in za njim so se dvignili drugi in tudi poklekili; bližali so se po kolenih grobu ter poljubljali rane Izveličarjeve. Temu ali onemu se je zalesketala v svitu lučic bistra solza na trepalnicah globokih ugaslih očes. Kdove, ali je bila to solza veselja ali žalosti. Tudi deklica je šla z drugimi vred k grobu, poljubila je vseh pet ran Izveličarjevih, klečala je nekaj časa mirno na istem mestu, vtopila se je v molitev, vprla je svoje oči v plapolče lučice in pa v rdeče uvele cvete in zdelo se je, da se je zamislila. Njen obraz je bil blede; potem pa je šla zopet v klop poleg stare ženice.

Preteklo je pol ure. Molečim se je hkrati budilo v srcu tisoč spominov na prejete božje dobrote in z njimi je v srcu vstajalo kesanje nevhvaležnosti.

Starci in starke so se morda spominjali svojih prejšnjih davno preteklih dnij, njihovo

vega veselja in sladkosti, a tudi prestanih bridkosti življenja. Prvi so budili pobožne hvaležne molitve, drugi globoke vzdihljaje. A tudi deklica je parkrat globoko vzdihnila in pokrila obraz z rokami . . . Kdove, česa se je ona spominjala?

Starec Bodek se je na primer spominjal, kako je pred dobrim letom izročil hišo in posestvo sinu, kako je nekaj časa mirno in brez skrbi užival pokoj starih dnij, kako se je v nekaj mesecih vse izpremenilo, da je bil potem pri hiši sovražen in zaničevan. Spomnil se je, kako je začel pravdo s sinom zaradi kota, kako se je poslovil od hiše, od svoje hiše s težkim srcem, da mora zdaj živeti pri tujih ljudeh, in jel je celo pre-mišljevat, kaj bo iz vsega tega . . . Njegovi spomini so se mešali z gorečo prošnjo in raztreseno molitvijo . . . Naposled je spoznal, da je prenehal moliti, vzbudil se je iz svojih spominov in posvetnih razmišljanj, pogledal je na molek, da bi videl, kje je ravno ostal, in potem je jel moliti dalje, očitaje si, da je še vedno tako posveten, da se da motiti na tem mestu od posvetnih skrbij, ko se mu vendar že bliža smrt, ki konča vse za vselej . . . In zopet se je oglašil njegov šepetajoči glas, moleč polglasno: Češčena si . . .

In starica Borovka je prešla s svoje molitve na svojo hčer; skrb jo je zmotila in zamislila se je v svoje razmere. In tudi deklici so se jeli buditi spomini, dasi se jih

3/4 h

„Slovanski centrom“ se je torej naravno razvijal in se od dne do dne bolj utrjeval na zunaj in znotraj — mejtem pa je pokalo v »hrvatsko-slovenskem klubu«. Poslanci »Slovanskega centra« so seveda marsikaj slišali o razmerah v sorodnem klubu — a niso se dosti za to brigali. Načeloma so odklanjali vsako vtikovanje v zadeve »hrvatsko-slovenskega« kluba. Razmere v onem klubu razvijale so se popolnoma samostalno, brez najmanjšega uplivanja kateregakoli člana »Slovanskega centra«. Zato je pa naravnost smešno govoriti o »intrigah« izven hrvatsko-slovenskega kluba stojčih poslancev, ali celo označevati izstop liberalcev odnosno postopanje dr. Ploja kot uspeh intrig tega ali onega poslanca. Osebito je nespametno, govoriti o kakem vplivanju dr. Šusteršiča. Ravno dr. Šusteršič se je skrbno izogibal vsakega koraka, ki bi se utegnil tolmačiti kot vmešavanje v zadeve sorodnega kluba. Z gospodom Robičem dr. Šusteršič ni dva meseca in z dr. Plojem že dober mesec niti besede spregovoril. Torej je za vsacega, ki je v stanu stvari objektivno soditi, popolnoma jasno, da Robič in Ploj nista stala niti pod najmanjšim vplivanjem od strani »Slovanskega centra«. Ravnala sta po svoji lastni glavi tako, kakor začetkom zasedanja.

Tem laglje torej popravita nepotrební razkol mej sorodnimi elementi.

Toda tu je treba nekaj zelo važnega vpoštevati. Samo po sebi ni važno, je marveč malenkostno — toda v konkretnem slučaju je žal odločilnega pomena. Liberalno časopisje je že izdalo parolo: prisiljeni »izstop« liberalcev iz hrvatsko-slovenskega kluba imenuje »kapitulacijo hrvatsko-slovenskega kluba pred dr. Šusteršičem« in namigava, da bode tej prvi sledila še druga, večja kapitulacija. Nepotrebno je razsodnim čitateljem razlagati, kako neumna je ta fraza. Kapitulira se pred zmagovalcem v vojni. Med hrvatsko-slov. klubom in Slovanskim centrom pa ni bilo nobenega boja, temveč nasprotno sta kluba še celo v prijateljskih razmerah, sklenivši solidarno postopanje v narodnih vprašanjih. Boj, kojega posledica je eksodus liberalcev, je bil zgolj notranja zadeva hrv.-slov. kluba. — Slovanski centrom pri tem ni imel niti najmanjše vloge. To je resnica, katero mora potrditi sleherni člen hrvatsko-slovenskega kluba.

»Slovanski centrom« ni od »hrvatsko-slov.« kluba nikdar zahteval, da naj izobči dr. Tavčarja ali kateregakoli svojih članov. Ta zahteva napram tujemu, če tudi sorodnemu klubu, bi sploh nasprotovala vsem parlamentarnim običajem, bila bi netaktnost prve vrste. Vmešavati se v notranje razmere tujega kluba je sploh predrznost, koje noben resen klub ne

more trpeti. Besedičenje o »kapitulaciji« je prazna fraza.

Toda žal da živimo v časih, ko ima fraza več veljave, nego resnica. Liberalno časopisje je skozi leta in leta, posebno pa v zadnjih dveh letih, tako dosledno slikalo podobno dr. Šusteršiča kot nekakega pravega in pravcatega »krampusa«, da se tisti »inteligentni« del slovenskega sveta, ki je za modrost liberalnega časopisja dostopen, trikrat prekrži, če le sliši dr. Šusteršičevo ime. Zato pa ob frazi »kapitulacija pred dr. Šusteršičem« strah in groza obide tudi marsikoga, ki sicer ni ravno napačen človek. Zadoštovala bode torej po naših mislih ta fraza, da in nadalje držin razen oba kluba: kajti opazovalo se je ob početku zasedanja z vso jasnostjo, da je pisava liberalnega časopisja močno influencirala mišljenje večine hrvatskih poslancev in pa ono dveh stajerskih poslancev. Posledico teh imponderabilij že vidimo naprej: da bi se ne reklo, da je ena stran kapitulirala pred »Slovanskim centrom«, zahtevalo se bode, naj katoliško-narodni poslanci kapitulirajo pred — »Slov. Narodom«. Vsaj nevarnost obstoji, da se stavijo take zahteve — in potem je seveda vse prizadevanje zaman, kajti popolnoma izključeno je, da bi katoliško-narodni poslanci tudi le za las prijenjali nasproti liberalnemu časopisju.

Iz tega položaja izvajamo neljubo posledico: da bode razkol vsaj na zunaj še nekaj časa trajal. Mogoče se nam pa tudi zdi, da se hrvatsko-slovenski klub zopet pobota z liberalci — »on revient toujours a ses premiers amours!« — potem je seveda razkol stabiliziran. Saj se v naših krogih ne smatra kot izključeno, da se je ves eksodus uprizoril samo mimogrede iz taktičnih vzrokov.

Morebiti se motimo. Veselilo nas bode, če je tako.

Katoliško narodni poslanci so zavarovani za vse slučaje. Od vsega početka uprizorili so politiko odkritosti in jasne, neomajljive načelnosti. Iz te svoje trdne postojanke se ne dajo pregnati od nobene strani — najmanje pa po frazah, ali pa po izrekih nezrelih politikastrov, ki ne vidijo dalje, nego sega senca domačega zvonika. V trdi šoli zadnjih skušenj naučili so se tistega zdravega realizma, ki daje prednost zdrave, trezne sodbe, brez vsacega predsodka.

»Sine ira et studio« gledamo nadaljni razvoj jugoslovanske politike. Če pa ostane pri starem, nam prav — mi smo s sedanjimi razmerami v »Slovanskem centru« prav zadovoljni in imamo vrhu tega veselo zavest, da za nami stoje vsi naši volivci, od prvega do zadnjega, in da naše čete mej narodom še vedno naraščajo. Zakaj? Zato, ker sleherni vidi, da

se borimo samo in izključno le za blagor in pravice ljudstva.

Ljubljansko potresno posojilo.

(Govor poslanca dr. Šusteršiča v 31. seji XVII. zasedanja državnega zbora dne 28. sušca 1901.)

Visoka zbornica! Jaz sem se zamo zato oglašil k besedi, da natanko označim svoje stališče nasproti predlogu odseka za podporo proti ujimam, z ozirom na odpis o priliki potresne katastrofe dovoljenih državnih posojil.

Gospoda moja! S svojimi tovariši sem bil stavljal predlog, ki pozivlje vladu, da poda načrt zakona, po katerem bi se odpisala brezobrestna posojila. Vlada pa se je postavila nasproti temu predlogu na negativno stališče, in konečno se je napravil v tem odboru nekak kompromis, ki je v sredi med našim in med vladinim stališčem. Moja dolžnost je torej ta, da označim ta kompromisni predlog.

Gospoda moja! Odbor za podporo proti ujimam pozivlje vladu pred vsem, da dovoli pri vračevanju največje olajšave in da posojila tudi v največji meri odpiše.

Glavna točka vsega predloga pa je v drugi resoluciji, ki pravi, da se priporoča z ozirom na splošno bedo generelna obravnava te zadeve, in da se pozivlje vladu, naj stopi pred zbornico s predlogo v tem smislu. Sedaj, visokospoštovana gospoda, bomo imeli priliko v tem oziru se definitivno izraziti o tej stvari. Prvič bomo videli, kako bode visoka vladu izvršila prvi del od odbora nasvetovane resolucije, videli bomo, jeli bo vladu v smislu te resolucije resno dovoljevala kolikor mogoče velikih olajšav. Videli bomo, bo li vladu postopala v smislu te resolucije res v najširši meri z odpisom dovoljenih posojil. To je prva točka.

Drugič bomo imeli tudi prilike, da, ako vladu v smislu druge resolucije stopi pred zbornico s predlogo glede generelne obravnave o tej stvari, se izjavimo proti dotični vladni predlogi in da natanko določimo svoje zahteve.

Dovoljujem si pri tej priložnosti opomniti vladu, da se mora način dosedanjega postopanja v tej zadevi čisto popustiti in odpraviti. Način, kako se je uporabljaj zakon od 28. marca 1900 v naši kronovini ravno glede potresnih posojil, je naravnost nezaslišan. Ravnalo se je popolnoma fiskalno. Kako postopanje pa je to, ako sta se od toliko in toliko prošelj, katerih se je n. pr. v mestu Ljubljani napravilo za odpis posojil, rešili samo dve, v enem slučaju se je odpisalo 80 K, v drugem 800 K. Pri tem se niti papir ne izplača, ki se je porabil za tisk onega zakona.

Gospoda moja! Tako fiskalno postopanje, kakršno se je poljubilo deželnim oblastem v Ljubljani v tem slučaju, je naravnost smešno. Način pri postopanju deželnih

oblasti v Ljubljani pojasnjuje sledeče. Samo ob sebi se razume, da je bilo jako veliko prošelj poslanih za odpis dotičnih posojil. Vlada pa ni imela nič nujnejšega, kakor da je dala tiskati uradne »šimeljke« za odklonitev teh prošelj, in prosilci so dobili skoro brez izjem te tiskane odklonilne odgovore, ki so bili še tako sestavljeni, da se je odklonilna formula popolnoma enako glasila; tu se ni delala nobena razlika. V tem oziru je res enkrat veljalo načelo enakosti pred postavo.

Napisala se je druga adresa, drug datum, podpis seveda je bil vedno isti, s tem je bila zadeva rešena. Na tak način se je postopalo!

Mi smo dobili od strani centralne vlade zagotovilo, da bode vladu za naprej z največjo blagohotnostjo postopala pri obravnavi te zadeve. Videli pa bomo, v koliko se te lepe obljube smejo smatrati resnimi, in se bomo po tem ravnali! Pri tej priliki bi rad spomnil še ene stvari. Navadno se govori le o ljubljanskem potresu. Toda, gospoda moja, potres ni bil samo v Ljubljani, ampak ta katastrofa je zadela skoro celo deželo, in pri tem je imelo ravno brezštevila kmetov relativno največjo škodo in ravno s kmeti se ravna najslabše pri vprašanju o ugodnih rešitvah teh olajšav in odpisov. To je pač stara stvar! Rešitev take prošnje za olajšavo ali odpis i. t. d. ima slednjič v rokah kak žandar, kajti on poroča na okrajno glavarstvo.

Tako je. Kakor sem rekel, kak orožnik, nadstražnik, desetnik, načelnik žandarmerije je konečno merodajna oseba in mnogo veljavnejša, nego poročevalec v ministerstvu.

Jaz vladu nujno prosim, da bi se pri reševanju prošelj, ki se bodo sedaj predložile, ozirala posebno na deželo, ne da bi pri tem težko prizadeto meščanstvo ljubljansko kaj trpelo. Ali pomisliti se mora pa vendar, da dajejo poslopja, ki so se v mestu na novo sezidala, vsaj nominalne obresti, tukaj so vsaj objekti, ki dajejo dohodke, nasprotno pa poslopja na deželi ne donajajo nobenih dohodkov, ker se ne dajejo v najem.

Denar, ki ga mora vtakniti kmet v svoje poslopje, je takorekoč mrtev kapital, ki ne nosi dobička. Na to se mora vladu ozirati in ravno zaradi tega so posebno kmetje težko prizadeti po potresu. Prosim torej, da se tudi nasproti kmetom postopa z največjo dobrohotnostjo in z največjo prizanesljivostjo.

Slednjič bi še pripomnil, da zaslužijo največjega ozira tudi obrtniki, ki so dobili tako zvano obrtno posojilo. Del tega posojila se je že vrnil, in gre se le še, če se ne motim, za ostali del 130.000 K.

Gospoda moja! H koncu zatrjujem z vso odločnostjo, da bode moralo konečno priti do tega, kar sem jaz s svojimi tovariši pred-

je branila in se bolj in bolj vtapljala v molitev... Jutro vstajenja...

Težka cerkvena vrata so zdaj zaškripala in se počasi zopet zaprla. Čula se je hoja bosih nog, no, kmalu se je dalo spoznati, da ni to hoja bosih nog, ampak nepodkovanih, izrabljenih, obnošenih črevljev. Vsi so se zganili, in nekatere starke so se radovedno ozrle nazaj, kdo da prihaja.

Človek, ki je vstopil v cerkev, je obstal v temi, kot da si ne upa dalje. Postal je nekaj časa, a potem šel dalje po prstih, kakor v strahu, da ne bi motil pobožne molitve, A s tem je budil vsem radovednost. Kmalu je stopil iz teme na svetlo, povsobil je glavo ter pokleknil — od daleč...

Oblečen je bil slabo, obraz mu je bil upadel, lasje razmršeni. Videlo se je, da si ne upa dalje, ljudem pred oči...

A stara Borovka se je ozrla ravno, ko je cerkvenik šel s svečo mimo, tujec je vzdignil glavo in njenim ustam je ušlo kakor nehote:

„Ljuben...“

* * *

Vsi so se ozrli in se začudeno spogledali. Beseda je vznemirila vse. No, sčasom so moški zopet molili dalje, a ženske so jele zbliževati glave in si nekaj šepetati; ozirale so se nazaj na tujca in pomenljivo

vzdihovale; kimale so druga drugi, kakor bi hotele reči: „Vidiš, tako je, jejmenes, tako-le je.“ In potem so jele kazati na deklico v prvi klopi, a ta je poniknila glavo in jela šepetajoče moliti. Tudi njo je pretreslo tisto ime.

Tistega miru in tiste svete tišine, ki je vladala preje, ni bilo več. Črez nekaj časa se je zopet oglašil zvon, ljudje so začeli prihajati v cerkev, skozi cerkvena okna je sijalo že jasno velikonočno jutro v svetišče. In ko se je črez nekaj časa par ženic zopet ozrlo nazaj, ni bilo Ljubna nikjer.

Zgodnji vaški molivci so odšli domov.

* * *

Ljuben je živel nekaj v Gorji. Vsi vaščanje so ga poznali. Hodil je s svojim prijateljem k svojim davnim sorodnikom sem na počitnice. Rekli so, da se zelo mnogo uči, in da je zelo učen. Bil je tedaj še mladenič pri dvajsetih letih, lep, visok, s črnimi lasmi, ponosne hoje in samozavesten. Zato je imel pri ljudeh mnogo ugleda, mnogo več kot njegov prijatelj, ki je bil domačin. Vsem je ugajal Ljuben, to se reče, vsem, prav vsem ne, ker prav vsem nihče ne ugaja. Užival je pač povsod čast in spoštovanje, a zaupanja ni dobil nikjer, in tudi njegova samozavest mu ga ni mogla pridobiti. Nekateri kmetje so rekli, da je to „izgubljen

človek“, kakor marsikdo med učenim svetom. O Ljubnu so povsod sploh mnogo govorili. Ni jim bilo znano niti, od kod je, niti, kdo je. On je bil marsikomu zanimiva uganka. Ljuben je rad sameval, in hodil vedno zamišljen. Zbiral je cvetlice in pravili so, da študira za zdravnika. Ljuben je bil skrit človek, a sicer do ljudij celo prijazen, dober, zgovoren. No, on ni hodil v cerkev. In to je bilo mnogim pogoj nezaupnosti...

Le zdaj pa zdaj so ga videli, da je morda po naključju prišel v cerkev, a videli so, da ni molil.

„Kaj pravite, kdo je ta Ljuben!“ rekli so radovedno vaščani.

„Čuden človek.“

„Izgubljen človek.“

„Res, čuden. Brez vere je menda.“

„Jud je, Jud. Verjemite, da je Jud.“

„Hm... A pravijo, da je učen.“

„Učen, učen... Mogoče...“

In vsi so verjeli, da je Jud. Pravili so, da je bil tudi njegov pokojni stric, ki je bil nekaj dalje časa v vasi, tudi brezverec. I dvomili so o njem, ugibali, govorili to in ono, opazovali ga in delali sklepe o njem. A Ljuben je bil tako ljubeznjiv, prijazen, uljuden.

Govoril je včasih zelo rad, odzdravljaj vsakemu in ogovarjal včasih celo sam. Živel

je pametno, trezno; hodil je po gorah in po gozdih, nabiral cvetlice in bil sploh — miren človek. No, naposled so celo mislili, da se sčasoma poboljša in izpreobrne.

* * *

Ljuben je zahajal k vdovi Graharjevi. Zahajal je včasih s prijateljem, včasih sam. Vdova Graharjeva je živela po smrti svojega moža-uradnika s svojo Milico na svojem podedovanem posestvu. Njeno življenje je bilo mirno in skromno. No, bila je prijazna in gostoljubna, in Milica je bila izobražena, osemnajstletna, živahna... Res, kakor si moremo misliti. Vsem je bilo znano, da zahaja Ljuben v hišo vdove Graharjeve, in da je tam zelo priljubljen gost. In tako so sklenili skup imeni: Ljuben in Milica. Vse lepo, kakor ob času romantike. Začele so se plesti govorice prave in neprave, zanimive in nezanimive. Pri vseh je bila vera Ljubnova nekaj glavnega — nasprotnega, protivnega.

Nekateri so se čudili, drugi ugovarjali. A povsod je bilo vedno na vrsti: Ljuben — Jud... Milica, ha, ha... A Ljuben je ostal navaden človek. Hodil je po gozdih, nabiral cvetlice, govoril z vsakim, a pohajal tudi sam okoli zamišljen, tih, včasih celo nemiren. Nič nenavadnega se ni zgodilo...

* * *

lagal, namreč do generelnega odpisa brezobrestnega posojila.

Naj se za sedaj le poskuša z drugimi olajšavami, naj le podaljšujejo plačilne obroke i. t. d. Kratko, naj se le operira z drugimi olajšavami, da se premagajo začasne težkoče, a konečno vender ne bo preostajalo nič drugega kakor da se dovolj popolni odpis, in vlada sama bo prišla do tega prepričanja.

Poročila, ki jih ima vlada pred sabo, so, kakor sem izvedel, taka, da je skoro nepotreben vsak dokaz o zares veliki splošni potrebi. Potreba, ki je sledila potresni katastrofi, je vseobča, in zato se glede na to splošno potrebo ne more storiti nič drugega kakor da se odpiše vse brezobrestno posojilo, ker s tem bi se vsaj deloma odškodovalo narodno premoženje, ki je bilo dne 14. aprila 1895 v par sekundah za vselej izgubljeno.

Resnica o dr. Šusteršičevi pravdi.

Včeraj smo ob kratkem omenili, da je tukajšnje deželno sodišče potrdilo razsodbo kamniškega sodišča, s katero je bil župan Svetlin od obtožbe, katero sta zoper njega naperila gg. dr. Šusteršič in kn. šk. kancler Šiška. Zadeva pa je vsekako taka, da moramo o njej spregovoriti še par besed.

Zakaj sta tožila gg. dr. Šusteršič in Šiška?

Na shodu volivcev dne 26. novembra l. 1900. je župan Svetlin iz Mlake pri katoliških narodnih volivcih agitiral s tem, da je o g. dru. Šusteršiču trdil, „da je bil on že svojčas kot državni poslanec zanikarn v izvrševanju poslaniških dolžnosti, da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita, ter da ima umazane roke s Tomaževo žlindro, ker sta v tem oziru s Šiško delala zase.“

Svetlinov zagovor.

Vsled tožbe gg. dr. Šusteršiča in Šiške je bila pred kamniškim sodiščem dne 24. januarja t. l. prva obravnava. Svetlinov zagovornik — Svetlin takrat ni bil zaslišan — je priznal, da je Svetlin dr. Šusteršiču res očitel zanikarnost v izvrševanju poslaniških dolžnosti ter da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita. Glede zadnje obdolžitve pa je trdil, da je Svetlin izustil samo besede „da ima dr. Šusteršič umazane roke s Tomaževo žlindro“, tajil pa je dostavek: „ker sta s Šiško v tem oziru delala zase“. Da bi Svetlinova očitanja opravičil, je njegov zagovornik trdil, da je očitanje zanikarnosti v izvrševanju poslaniških dolžnosti smatrati samo za sicer ostro toda dovoljeno kritiko, izrečeno nad kandidatom nasprotne stranke; očitanje pa, da dr. Šusteršič skrbi samo za farško bisago, ki ni

nikoli sita, da je razumeti v tem nedolžnem smislu, da ima g. dr. Šusteršič kot „klerikalni“ kandidat dolžnost skrbeti v prvi vrsti za takozvano mrtvo roko, kar se v ljudski govorici kaže imenuje farška bisaga. Glede zadnje obtožbe pa je Svetlin po pričah Ferd. Sajovicu, bivšem ravnatelju gospodarske zveze in Gustavu Pircu ravnatelju kmetijske družbe nastopil dokaz resnice v tem smislu, „da je baje Gospodarska zveza, v kateri je dr. Šusteršič načelnik, prodajala svojim članom 15% kot 18%no žlindro in za ceno od 18% ne ter da se je osobe Gospodarske zveze, zlasti bivši ravnatelj Ferdinand Sajovic, upiralo izvršiti ta od načelnika dani ukaz, dokler načelnik ni pisal ravnatelju pisma, da sam prevzame vso odgovornost zato.“

Svetlin je torej nastopil dokaz resnice o tem, da je Gospodarska zveza svoje člane z žlindro goljufala, in se je pri tem še skliceval na „Slovenski Narod“, kateri je v številki od 6. novembra l. 1900 Gospodarski zvezi direktno očitel goljufijo in klical zoper njo drž. pravdnika na pomoč, in s tem provociral ono izjavo v „Slovenču“ z dne 8. novembra l. 1900., v kateri g. dr. Šusteršič in Šiška razpisujeta nagrado 1000 K tistemu, ki bi zamogel Gospod. zvezi dokazati, da je le za en vinar koga goljufala.

Zastopnik tožiteljev gg. dr. Šusteršiča in Šiške je takoj izrazil svoje veselje nad tem, da se bo sedaj vendar enkrat pred sodiščem ta „goljufija“ Gospodarske zveze prereševala, in se je zahvalil Svetlinu na tem, da je dal s svojim očitanjem priliko zadevo spraviti v sodno javnost.

Kaj se je dognalo?

Na obravnavi z dne 24. januarja t. l. sta bila zaslišana g. kaplan Benkovič iz Komende in posestnik Peterlin kot prič. G. kaplan Benkovič je izrecno potrdil, da je Svetlin g. dr. Šusteršiču očitel zanikarnost v izvrševanju poslaniških dolžnosti, da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita, in pa „da ima umazane roke s Tomaževo žlindro, ker sta s Šiško v tem oziru delala zase.“ Priča Peterlin pa je potrdil, da je Svetlin rekel, da so pri Gospodarski zvezi goljufali. S tem je bilo tedaj dognano, da je Svetlin gg. tožiteljema res očitel pravo goljufijo, uprav v tem smislu kakor malo dni poprej njegov avtor „Slovenski Narod“.

Nato je bila obravnava preložena, in se je vnovič vršila dne 20. februarja. Takrat pa se je zgodilo čudo. Svetlinov zagovornik dr. Triller je naenkrat umaknil svoj prvotni dokaz resnice, ni hotel o tem nič več slišati, da je Gospodarska zveza 15%no žlindro prodajala za 18%no in za ceno od 18%ne; tudi o tem ni bilo nobenega govora več, da bi se bilo osobe Gospodarske zveze protivilo bajevni ukaz načelnika izvršiti; pač

pa je prinesel seboj na razpravo celo kopo „Slov. Narodov“ in „Slovencev“, s katerimi je hotel dokazati, ne da je Gospodarska zveza goljufala, ampak samo, da je baje s kmetijsko družbo nereelno konkurirala. Da bi nereelno konkurenco dokazal, je trdil:

1. da je Gospodarska zveza v „Slovenču“ objavila naznanilo, da ona Tomaževo žlindro vsled posebnih udobnostij prodaja za 20% ceneje, kakor kmetijska družba;

2. da je Gospodarska zveza v „Slovenču“ naznanila, da prodaja samo 18% žlindro;

3. da je Gospodarska zveza v „Slovenču“ naznanila, da je dala vso od nje dobavljeno žlindro kemično preiskati.

Kaj je resnice na teh trditvah?

Priča Ferdinand Sajovic, bivši ravnatelj Gospodarske zveze, je pod prisego potrdil, da je on res v imenu Gospodarske zveze v „Slovenču“ naznanil, da vsled posebnih udobnostij Gospodarska zveza Tomaževo žlindro prodaja za 20 kr. ceneje, kakor kmetijska družba. Pojasnil je pa tudi vzroke, zakaj je Gospodarski zvezi bilo to mogoče.

Predložil je neko pismo g. dr. Šusteršiča, v katerem se je ta napram Gospodarski zvezi zavezal, diferenco 20 kr. iz lastnega žepa pokriti. Priča Sajovic je potrdil, da je g. dr. Šusteršič vsled tega Gospodarski zvezi iz lastnega žepa v enem letu plačal 1000 gld. ter s tem omogočil Gospodarski zvezi na korist njenih članov žlindro za 20 kr. ceneje prodajati. Priča je svoji izjavi humoristično pristavil: „No, in s tem si je baje dr. Šusteršič roke umazal.“ Dalje je potrdil priča Sajovic, da Gospodarska zveza ni nikdar v „Slovenču“ naznanila, da prodaja samo 18%no žlindro in tudi nikdar ne, da je vse od nje dobavljeno žlindro dala preiskati. Ti dve trditvi stojita sicer v „Slovenču“, toda ne kot izjavi Gospodarske zveze, ampak v dveh „Slovenčevih“ uredniških člankih, za katere pa, kakor se razume, Gospodarska zveza ni odgovorna, najmanj pa dr. Šusteršič. Potrdil pa je priča Sajovic tudi, da je vsa žlindra, kolikor jo je Gospodarska zveza dala preiskati, vedno imela najmanj po 18%, in da so bili vsi njeni odjemalci obveščeni, da naj vsakokrat, ko žlindro sprejmejo, vzamejo na pravilen način, kakor ga predpisujejo praške Thomaswerke, uzorce in jih dajo preiskati ter da bodo žlindro plačali samo po tistih procentih, kolikor jih bo imela, tako, da je bilo absolutno izključeno, da bi kateri odjemalec plačal višjo procentno žlindro, nego jo je v resnici dobil. To so vedeli vsi odjemalci! Istotako so

bili poučeni, da je uzorce vzeti iz celega vagona in sicer najmanj iz 10 vreč, ker je po predpisih tvornic Thomaswerke samo taka preskušnja veljavna, in se samo na take preskušnje jemlje ozir pri reklamacijah. Priča Sajovic je dalje tudi potrdil, da se noben odjemalec ni pritožil radi kakega prikrajšanja pri Tomaževi žlindri, samo Poljanska zadruha je nekoč reklamirala, toda morala je sama priznati, da njena reklamacija ne velja, ker je bila preskušnja čisto nepravilno vzeta, in je bila dotična preskušnja po predpisih neveljavna.

Dalje se je iz dotičnih števil „Slovenca“ konstatiralo, da Gospodarska zveza ni nikdar v „Slovenču“ izjavila, da prodaja samo 18%no žlindro, in da je vso žlindro dala preiskati, ampak da se dotične trditve nahajajo le v dveh „Slovenčevih“ uredniških člankih, ki ne nosijo nobenega podpisa, zlasti ne podpisa Gospodarske zveze.

Zaslišan je bil tudi ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc, ki je tako nastopil, da je vsakdo imel utis, da je uprav on duševni oče tiste znane gonje zoper Gospodarsko zvezo, odnosno njenega načelnika dr. Šusteršiča. Spustil je na razpravi očitno že davno in skrbno pripravljeno akademsko predavanje o Tomaževi žlindri, o svojih ter o zaslugah kmetijske družbe ter se povspel konečno — pod prisego! — do trditve, da je Gospodarska zveza slepila javno mnenje glede kvalitete in cene žlindre. Povprašan po dokazih za to trditev, se je zopet skliceval na one uredniške „Slovenčeve“ članke, ki ničesar ne dokazujejo in tudi zoper Gospodarsko zvezo ničesar dokazati ne morejo, ker ne izhajajo od nje, ampak iz „Slovenčevega“ uredništva! Pač pa je moral pripoznati, da tudi kmetijska družba ne daje vse žlindre kemično preiskati, zlasti ne tiste, ki gre po deželi, ter da kmetijska družba svojim odjemalcem ne daje nikakega navodila, kako je treba jemati preskušnjo in kako je treba postopati, da se varuje strankam pravica za eventualne reklamacije. Priznati je torej moral, da je Gospodarska zveza v tem oziru veliko strožje postopala, kakor kmetijska družba.

To je v bistvu ves dokazni material, na podlagi kojega je prvi sodnik proglasil sledečo

razsodbo:

Svetlin se oprosti od vseh žalitev iz sledečih razlogov: 1) Očitanje, da je gospod dr. Šusteršič bil zanikarn v izvrševanju poslaniških dolžnosti, je zmatrati samo za sicer ostro toda dovoljeno kritiko; 2) očitanje, da skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita, sploh ni žaljivo za „klerikalnega“ kandidata, ker se mu je s tem baje hotelo samo reči, da je klerikalec in da

Vdova Graharjeva se je nenadoma odpeljala v mesto zaradi pravde. Pravili so da je tisti dan popoldne šel Ljuben vsejedno tja, kdove, menda po slovo, ker drugo jutro se je odpeljal in ž njim njegov prijatelj...

Ljubna potem niso nič več videli v Gorji. O njegovem prijatelju pa je prišla čez par let vest, da je umrl nagle smrti... Vse to je zivil kot neko skrivnost vase čas, ter odnesel ljudem izpred oči... Vse se pozabi sčasoma in tudi tistega brezverca Ljubna so sčasoma pozabili Gorjani. Le kak poseben slučaj je prinesel besedo na njega in čulo se je tuintam: Bog nas varuj takega človeka, dasi niso vedeli nič hudega o njem. No, Ljuben je bil čuden človek.

Od tedaj je preteklo sedem let. In prišlo je današnje jutro vstajenja...

Solnce je vzhajalo na jasnem obzorji, vse ozračje zdelo se ti je, da so napolnile vigilije vstajenja.

Priroda se je vzbudila in pozdravila s svojimi prvimi dihlijami velikonočno jutro...

Zvonovi so svečano zapeli, pokanje možnarjev se je mešalo s svečanim zvonjenjem, med veselimi petjem se je vila dolga procesija okoli cerkve, obhod zmagoslavja Gospodovega. Bandera so zaplapolala po

jutranjem vetru, za njimi pa so stopali glasno moleč z resnimi obrazi možje in žene. Vse je odmevalo v jedni veseli pesmi:

„Vstal je, aleluja, aleluja...“

Po deželi je vladala pomlad, novo življenje je sijalo iz vse prirode, vse je tiho ponavljalo jedno pesem, pesem vstajenja: aleluja.

To pomladno solnce, ta novo-oživljena narava, jasno jutro, — to je bilo: jutro vstajenja.

Pred cerkvijo pa je stal z odkrito glavo in z nasmehnjanim obrazom — Ljuben. Njegov um je bil nejasen, moten... Ni se menil za mimoideče. Kdove, ali je čutil to krasno jutro njegov omoten um. Zakaj se je smejal...?

Vsi so ga začudeno gledali. Marsikdo ga je poznal, no, mlajši so radovedno vpraševali, kdo je ta, in dobili so za odgovor:

„Ljuben — pa molči.“

In starice, ki so se dobro spominjale, kaj je bilo nekdanj, so sklepale roke, spogledovale se in gorečnejše molile. Vsem je vzbujal usmiljenje. In Ljuben jih je gledal tako milo, nekako vprašujoče ter ponavljal:

„Imaš li vero?“

In pri tem je obraz zresnil.

„Saj imam ljubezen, Milica“, in zopet se je sladko zasmel.

Ko je prišla procesija nazaj, ni bilo Ljubna nikjer. Ljudje pa so mnogo mnogo govorili o njem. Rekli so, da se mu je zmešalo od učenosti, a drugi so rekli, da ima za seboj dolgo povest, čudno povest. Nekateri pa so rekli:

„Uh, ta Jud, ta izgubljeni človek.“

Čudna povest.

Po vasi so otroci peli velikonočne pesmi. Jasen pomladanski dan je bil. Ljudje so obhajali praznik vstajenja. Ljuben je hodil okoli cerkve in gledal po dolini. Škrjanec se je nad poljem dvigal v jasni jutranji zrak prepevaje svojo dolgo pesem, kakor v pozdrav krasnemu jutru, zavel je lahen jutranji veter in zalesketala se je rosa po ozelenelih travnikih. Mlada cerkovnica je pestovala svojega sinčka in k njej je prišel Ljuben, prijel otroka za roko ter vprašal:

„Imaš li vero!“ Otrok je zajokal in mati se je nejevoljna obrnila proč ter odšla. Ljuben pa je zmajal z glavo, kakor da ne razume, zakaj je to tako. Odšel je z griča proti vasi, izogibaje se ljudem, potem pa je izginil za vselej...

Pozneje so zopet mnogo govorili o njem. Pravili so, da je bil več let zaprt in da se mu je um omračil. Zakaj je bil zaprt, tega ni mogel nihče povedati, dasi so govorili to in ono.

O Milici pa so rekli, da mnogo mnogo moli in starke so si šepetale:

„Saj ste videle, kaj je bilo na velikonočno jutro v cerkvi. Nekaj je bilo vendar nekdanj med njimi.“

„O, bilo je bilo.“

„In končano je.“

„Žalostno.“

Morda se zdi komu čudna povest o Ljubnu, morda je kdo drugače pričakoval, in marsikdo bo rekel: tako-le bi bilo boljše. No, mogoče.

A tako je bilo. In od tedaj so pretekla leta, prinesla so seboj svoja jutra vstajenja, a Ljubna niso prinesla več. Le tu in tam se je ponovila njegova skaljena motno-temna povest...

In nekaterim se je zdelo čudno, zakaj je tolikokrat ponovil tisto važno a zanj čudno vprašanje: „Imaš li vero“, in zakaj je vselej zresnil obraz in gledal tako čudno pri tem vprašanju. Kdo ve, zakaj... No, tudi to ni važno, zakaj je izpraševal, a izpraševal je, in to je čudno.

skrbi za takozvano mrtvo roko, kar ni nič nečastnega ali zaničljivega ter bi v tem slučaju se le mrtva roka užaljeno čutila (!); 3) priči Benkoviču in Peterlinu se ne verjame in torej smatra za dokazano, da je Svetlin samo rekel, »da ima dr. Šusteršič s Tomaževo žlindro umazane roke«; v tem pogledu pa smatra sodnik dokaz resnice dognan radi tega, ker je baje »Gospodarska zveza« (!) v »Slovencu« naznanila, da prodaja vsled posebnih udobnosti žlindro za 20 kr. ceneje nego kmetijska družbo, da prodaja samo 18 odstotno žlindro in da je vso od nje dobavljeno žlindro dala kemično preiskati. V teh objavah »Gospodarske zveze« (!) je prvi sodnik videl nepravilno konkurenco ter je bil mnenja, da je za to dr. Šusteršič kot načelnik Gospodarske zveze odgovoren. Od obtožbe g. kancelarja Šiške pa je sodnik Svetlina oprostil radi tega, ker pričam Benkoviču in Peterlinu ni verjel, ki sta potrdila, da je Svetlin razžalil tudi gospoda kancelarja Šiško.

Kamniški sodnik je torej smatral za dokazano, da je Gosp. zveza v »Slov.« razglasila, da prodaja samo 18% žlindro in da je vso svojo žlindro dala preiskati — in to vkljub zaprišenim izpovedbi priče Sajovica, ki je potrdil, da Gosp. zveza kaj takega ni nikdar razglasila in vkljub temu, da je priprosto pogled v dotične številke »Slov.« sodniku pokazal, da je tako pisal samo »Slov.« v nekih uredniških člankih!!!

Zoper to klasično razsodbo kamniškega sodnika se je vložil vzklic na dež. sodnijo, in dne 4. t. m. se je vršila

vzklicna razprava.

Na predlog zastopnika tožiteljev sta bila kot priči zaslišana Janez Štebe star. in mlaj. Prvi je potrdil pod prisego, da je Svetlin v resnici trdil, da so pri Gospodarski zvezi delali za profit, t. j. da so goljufali, drugi (Janez Štebe ml.) pa je tudi pod prisego določno izjavil, da je Svetlin na poziv g. Benkoviča, da naj se oglasi v Ljubljani za tistih tisoč kron, katere sta gg. dr. Šusteršič in kancelar Šiška razpisala kot nagrado tistemu, ki more Gospodarski zvezi dokazati kako goljufijo, odvrnil, da »o nadvadelata zaser, da torej s Tomaževo žlindro goljufata.

Bilo je torej po štirih pričah (Benkovič, Peterlin, Štebe star. in Štebe ml.) pod prisego potrjeno, da je Svetlin tožiteljema očital goljufijo s Tomaževo žlindro in ne tisto »neredno konkurenco« za katero se je zabarikadiriral na razpravah — vkljub temu, da je njegov evangelij »Narod« vedno pisaril le o »goljufiji«.

Svetlinov zagovornik dr. Triller je v svojem zagovoru z vso odločnostjo povdarjal, da je on o osebnih poštenosti g. dr. Šusteršiča popolnoma prepričan, da mu osebno ne more niti najmanjše nepravilnosti očitati, da pa je dr. Šusteršič kot

načelnik bivše Gospodarske zveze odgovoren za njeno poslovanje.

Zastopnik tožiteljev dr. Brejce pa je naglašal, da je po pričah g. kaplanu Benkoviču, Peterlinu, Janezu Štebe star. in ml. smatrati za dokazano, da je Svetlin očital g. dr. Šusteršiču in kancelarju Šiški, da sta pri »Gospodarski zvezi« s Tomaževo žlindro delala zase; da se jima je torej očitalo nepoštenost; poudarjal je, da vsa dolgovozna pravda ni dognala niti najmanjše trohice, katera bi opravičevala tako trditve, in da je nasprotno dokazano, da je g. dr. Šusteršič od »Gospodarske zveze« imel celo obšutno škodo, ker je na korist njenih članov iz lastnega žepa poplačal v zvezino blagajno znesek 1000 glđ. Opozarjal je dalje na to, da je za državnega poslanca kot javnega funkcionarja gotovo žaljivo, če se mu očita zanikrnost v izvrševanju njegovih poslaniških dolžnostij, kakor je žaljivo za uradnika, če se mu očita zanikrnost v izvrševanju njegovih uradniških dolžnostij. Tudi očitaje, da dr. Šusteršič skrbi samo za farško bisago, ki ni nikoli sita, je v ustih strupenega liberalca smatrati gotovo za žaljivo, ker se je s tem očitanjem brezdvomno hotelo kandidata dr. Šusteršiča pred njegovimi volivci zasmehovati. Končno je pa opozarjal tudi na to, da se »Gospodarski zvezi« ni moglo dokazati nobeno neredno poslovanje ali pa nepravilna konkurenca; kajti »Gospodarska zveza« ni bila dolžna urbi et orbi naznaniti, da njen načelnik dr. Šusteršič plača iz lastnega žepa ono diferenco, za katero ona žlindro ceneje prodaja nego kmetijska družba, z dotičnim naznanilom v »Slovencu« se tudi nikogar ni slepilo in tudi ne slepiti nameralo, ker je bil namen dotične objave v »Slovencu« samo ta: članom »Gospodarske zveze« naznaniti, po katerih cenah se pri njej dobi Tomaževo žlindro. Mogoče je, da je bila taka konkurenca kmetijski družbi neprijetna, toda radi tega še ni bila neredna, najmanj pa goljufiva, ker vsled te konkurence ni nihče imel nobene škode razun — načelnika dr. Šusteršiča, ki je diferenco iz lastnega pokril. Dr. Brejce je dalje opozarjal opetovano na to, da »Gospodarska zveza« ni nikdar v »Slovencu« naznanila, da prodaja samo 18% žlindro in da je dala vso žlindro kemično preiskati, ampak da se te trditve nahajajo le v dveh uredniških »Slovenčevih« člankih, za katere naravno ni odgovorna niti »Gospodarska zveza« niti dr. Šusteršič, kakor ni odgovoren g. cesarski svetnik Murnik za vse tisto, kar je kedaj »Slov. Narod« v uredniških noticah pisal o kmetijski družbi. Predlagal je torej, da naj se Svetlina obsodi.

Sodni dvor pa je po svojem predsedniku svetn. Schneditzu razglasil razsodbo, s katero je sodbo prvega sodnika potrdil in to iz sledečih

razlogov:

»Uzroki, na katerih temelji razsodba vzklicne sodnije, so v celoti ti, katere je prvi sodnik navedel, in se jim tukaj samo še v kratkem to pristavi, da je bilo glede predbacivanja zanikrnosti v izvrševanju poslaniških dolžnostij vzklicno sodišče mnenja, da ima vsak volivec pravico poslanca kritikovati in da to, kar je Svetlin v tem pogledu rekel, dopuščene, če tudi ostre kritike ne preseže. V očitaniu, da dr. Šusteršič samo za klerikalno bisago dela, vzklicna sodnija ni našla predbacivanja nepoštenega dejanja, ker je obtoženi s tem samo reči hotel, da g. dr. Šusteršič, ker je, kakor je znano, kot klerikalni (!) kandidat kandidiral, za svojo stranko dela, v tem pa ni našlo predbacivanja nepoštenega dejanja. Konečno glede tega, kar je dalje pod obtožbo stavljeno, namreč da je Svetlin rekel, da ima dr. Šusteršič umazane roke in da sta on in g. Josip Šiška zase delala, v tem pogledu vzklicna sodnija ni dokazanim smatrala, da bi bil ta zadnji odstavek obtoženi res rekel in to radi tega ne, ker so bile izpovedbe prič v tem nasprotujoče (!), in je, kar se današnjih prič tiče, že dalj časa od tistega dne preteklo, kadar je bil baje ta izraz storil obtožene. Potem je pa tudi vzklicna sodnija bila mnenja, da s trditvijo obtoženega, da ima g. dr. Šusteršič umazane roke s žlindro, njega osebno ni hotel žaliti, da je s tem le označil postopanje Gospodarske zveze in da s tem nič drugega ni reči hotel, nego da Gospodarska zveza ni korektno postopala, vzklicni senat je kakor prvi sodnik smatral, da je dokaz za to doprinešen, da je postopanje v drugem (!) res nekorektno bilo, in da obtoženi ni nič drugega hotel, kakor to označiti«.

To je torej resnica na tej celi zadevi. Kakor smo že včeraj poročali, se bo s to zadevo vsekakor bavila še generalna prokuratura.

Botha in Dewet.

Odkar je sedanji namestujoči predsednik transvalske republike, Luis Botha, jednostavno odklonil mirovne pogoje angleškega generalissima Kitchenerja kot skrajno žaljive za ves burski narod in njih zaveznike, postajajo dogodki na južno-afriškem bojišču čim dalje bolj zanimivi. Pokazalo se je, da vojska ne bo končana še tako naglo in da angleški vojni urad ne sme izdati vojnih svetinj niti z letnico 1901, ker bi jih sicer moral zopet vrniti tovarni, da jih prelje. Pričakovati se pa tudi sme, kar so pokazali tudi najnovejši dogodki, da bodo Buri odslej vodili vojsko, ki bo za Angleže še bolj pogubonosa, nego je bila dosedaj. Buri bodo skušali Angležem samo škodovati, uničujoč jim vse, kar pride pod roke, sami se bodo pa vselej pravočasno znali odtegniti vsaki nevarnosti. Kdo bo pri tem na

slabšem, pokazalo se bo kmalu, ker na tak način se mora izprazniti prej ali slej tudi najtežji denarna vreča.

Glavna voditelja te burske akcije in duši celega sedanjega gibanja mej Buri sta pa Luis Botha, kateremu je predsednik Krüger pred odhodom v Evropo poveril vrhovno oblast v republiki, in pa burski vrhovni poveljnik, znani junak Kristijan Dewet, strah in groza angleške armade, katerih sliki prinašamo na tem mestu.

Luis Botha.

Kristijan Dewet.

Odkar so Buri izgubili svojega prvega vrhovnega poveljnika v tej dolgotrajni vojski, hrabrega generala Jouberta, se mej burskimi generali in voditelji ni nihče tako odlikoval, kakor sedanji vrhovni vodja Dewet. Da, trditise sme, da ta v marsičem daleko prekaša svojega prednika. O Dewetu pač nihče ne more reči, kar se je trdilo o Joubertu, da je s svojimi prenatrženimi poskusi večkrat prouzročil večji ali manjši poraz burskih oddelkov, akoravno je razpolagal še z nepri-merno večjo armado, kakor je pa na razpolago sedanjemu voditelju. Ko bi imel Dewet sedaj za seboj Joubertovo moč, smejo biti Angleži povsem zagotovljeni, da ne postanejo nikdar gospodarji bogatih južno-afriških republik.

Toda Dewet se tudi s par tisoči mož dobro drži v največje začudenje celo pri nasprotnih Angležih. Omenjati je treba samo njegovega zadnjega prodiranja iz Transvala preko Oranje v kapsko kolonijo. Pot, po kateri se je mogel pomikati proti jugu, je bila glasom angleških poročil tako dobro zastražena, da je menil lord Kitchener, da mu niti majhen burski oddelek ne more uiti preko močnega vojaškega kordona, in je torej, zanašaje se na dobro stražo, vedno trdil, da se nahaja Dewetova armada še vedno nekje v Transvalu. Po preteku nekaj dni je pa moral isti Kitchener sporočiti vojnemu uradu v Londonu, da je Kristijan Dewet prekorlačil mejno reko Oranje in stopil na kapska tla, in da niti ne ve, kje in kdaj se je to zgodilo. Koliko nepravilno je potem Dewet provzročil na angleški zemlji, kako se je vkljub mnogostranskim oviram združil s posamnimi burskimi in vstaškimi oddelki in v kaki skrbi so bili Angleži že za kapstadtski vodovod in za mesto samo, o tem smo svojedobno že itak obširneje poročali.

Pozneje se je Dewet na način, ki je menda Angležem še danes neumljiv, vrnil čez reko Oranje v burske pokrajine, da znova nadleguje Kitchenerjevo armado, ki pa s svojim poveljnikom vred ne ve, kje da se nahaja.

Drugi burski vodja Luis Botha je postal pravzaprav slaven šele tedaj, ko je bil, kakor je trdil Kitchener, na tem, da se uda na milost in nemilost angleški premoči. Vendar

Lovska latinščina o Veliki noči.

Kedar se bliža Velika noč, postanejo naši liberalci čudno pobožni. To je že nekaj let sem tako, da s ključači pride k nam tudi liberalna pobožnost. Vznesene članke pišejo o lepoti krščanstva, o Kristovih naukih, članke, napolnjene z izreki iz svetega pisma. Toda timeo Danaos!

Letos je otvoril ples »Učiteljski Tovariš« s člankom polnim krščanstva. Strašno se trudi, da bi bil pobožen. Da bi mi pisali tako, precej bi liberalni listi zagnali hrup in bi kričali: »Lejte jih hinavce, kako pobožno zavijajo oči!« Toda, kedar pišejo liberalci tako, je to brez dvoma prava pobožnost. Vse leto zabavljajo krščanstvu, iz sole in iz javnega življenja zahtevajo, da se krščanstvo odpravi, kedar pa pride Velika noč, takrat postanejo v tolažbo tistih pristašev, katerim bi se sem ter tam utegnili oglasiti vest, pobožni, strašno pobožni. Oculi, da kommen sie!

Toda liberalni listi se seveda nimajo ozirati samo na take čitatelje, katerim bi se radi liberalne gonje proti veri in cerkvi utegnili sem ter tje oglasiti vest, marveč tudi na take, kateri se te gonje naravnost veselijo. Eno vrsto bravev tolažiti s pobožnim člankom, druge vrste pa z istim

člankom ne razljutiti, to je težko; protislovja in čisto naravnost smešni izreki so sadovi takega prizadevanja. Tudi »Učiteljski Tovariš« skuša ustreči vsem. Piše pobožno: »Kot zločinec, viseč na lesu križa med dvema zločincema, je izdihnil, ko so mu še v poslednjem hipu omočili od bolečin razpaljene in izsušene ustnice z grenkim žolčem A Njegov glas je splaval k nebu in je prosil Boga Očeta: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« To se bere dosti pobožno in bi utegnili nekatere, ki taje božanstvo Kristusovo, zelo ujeziti. To bi lahko imelo sedaj, ko zapuščajo naši liberalci v državnem zboru klub s krščansko podlago, ko morajo torej v javnosti nolentes volentes pokazati barvo, zle posledice. Toda take s pobožno pisavo nezadovoljne potolaži takoj stavek: »Kristus je bil najidealnejši človek, kar jih pozna zgodovina človeškega rodu.« Nezadovoljnejšem se takoj zjasni mračno čelo, okolo usten zaigra jim zadovoljen smeh, ker spoznali so namen pisarenja in namen jim vedno in brez izjeme posvečuje sredstva. Ako pa berejo »Tovarišev« članek do konca, napolni se jim srce veseljem, ker čim bolj se bliža članek koncu, tem bolj zapuščajo pisec ozko stezo pobožnosti, ter mogočno stopa po izhojeni široki poti pravega liberalizma. Čla-

nek vsebuje na konci navadno liberalno zabavljanje duhovnom. Laetare, das sind die Wahre!

»Kristus ni rotill ljudstva, naj sluša Njegove nauke«, piše »Tovariš« in iz tega izvaja, naj duhovni ostanejo v cerkvi, kdor bode hotel, bo že sam prišel tja, naj torej ne oznanjajo vere zunaj cerkve. Toda »Tovariš« pozablja, da je Kristus govoril o kraju »ker bo jok in škripanje z zobmi«, ter da ni učil samo v templju, marveč povsodi. Težko je, s takimi članki boriti se, ker mora človek ponavljati že tisočkrat povedano, toda časnikarska dolžnost nas veže, da poudarjamo in kažemo resnico, kadarkoli se pojavi človek, ki jo zavija. In o Veliki noči se navadno prikazujejo taki članki! Iudica, jetzt sind sie da!

Vse torej, kar pripovedujejo pobožni liberalni velikonočni članki, je prava pravcata lovška latinščina. Verujejo tej latinščini morda kje v kakej liberalnej krčmi, kedar »inteligentni« sede pri pivu ali vinu. Ljudstvo pa te gospode precej dobro pozna in če ljudem vedno kažemo liberalce v pravi podobi, odklenkalo bo skoro liberalizmu med našim ljudstvom. Takrat bo: Palmarum, tralarum!

pa angleški general ni bil tako neusmiljen in je dovolil Bothi nekaj ur odloga, da se menda dostojno pripravi na kapitulacijo in stavi mirovne pogoje. Kajpada na vsem tem ni bilo prav nič istine. Kmalu se je namreč izvedelo, da je bil lord Kitchener tisti, ki je ponudil Bothi premirje in naznanil pogoje, pod katerimi je voljan končati vojsko. Kakor smo že omenili, so bili stavljeni pogoji taki, da jih Botha nikakor ni mogel vzprejeti, ako se ni hotel izneveriti odgovornosti polni nalogi napram burskemu rodu. Da, poroča se celo, da je odklonil celo Kitchenerjevo ponudbo, da postane angleški guverner čez obe burski republiki z letno plačo 250.000 frankov, ako se uda in sprejme njegove mirovne pogoje. To je res pravi burski značaj, nad kakršnim po pravici strmi ohola, a sedaj bridko ponižana Anglija.

Vojska se bo torej nadaljevala neovirano dalje, a kakor se kaže, na čisto nov način. Akoravno štejejo Buri še vedno blizu 20.000 dobro oboroženih in discipliniranih mož, vendar ne marajo s Angležem več pred oči. Razdeljeni v večje in manjše oddelke se skrivajo v gorah ali enakih ne lahko pristopnih krajih ter pazijo jedino le nato, kako bi provzročili sovražniku večjo škodo in mu ugrabili vojnih potrebščin. Posebno ostrim očesom pa pazijo na železniške vlake in na železniške proge, ker vedó, da provzročé s tem največjo škodo oholemu sovražniku, ki mora ravno sedaj poročati, da je vsled „ponovljene delavnosti burskih čet“ ustavljen železniški promet iz Nauporta proti Bloemfonteinu in Pretoriji. Količnega pomena je tako usodno poročilo za angleško armado v Transvalu, si je lahko misliti, še usodnejši pa nastane položaj, ko bo moral Kitchener ali kateri njegovih poročati isto o jedini še preostali zvezi med Kapstadtom in Pretorijo.

V Angliji so se že pred meseci čuli glasovi o potrebi miru, a ti so bili zelo redki. Sedaj pa, ko se je pravzaprav zboljšal burski položaj, se bodo brezdvomno sprijaznili z mirovno mislijo tudi drugi, tembolj ker vedó, da Burov s sedanjo armado ne bodo ukrotili in premagali, ako se boré še leto dni, novih sposobnih močij pa nimajo nikjer na razpolago.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. aprila.

Taktika češkega kluba.

Včeraj smo na kratko omenili, da se je 4. t. m. vršil v Pragi shod mladočeškega izvršilnega odbora in članov parlamentarne komisije češkega državnozbornskega kluba. Posvetovanje se je vršilo pod predsedstvom dr. Skarde. Svojo odsotnost so opravičili le poslanci dr. Kaizl, dr. Kramar in Kaftan. Kot načelnik državnozbornskega češkega kluba je poročal dr. Pacak o dogodkih o minulem delu parlamentarnega zasedanja. V svojem poročilu pa govornik ni mogel izdati tajnosti gledé Čehom dovoljenih koncesij in je samo izjavil, da so iste popolno gospodarskega značaja. Glede taktike kluba se je izjavljal strogo v smislu znanega odprtega pisma. Pri razpravi, ki se je otvorila o njegovih pojasnilih, se je razgovarjalo najprej o kanalskih načrtih, potem sta se pa posl. dr. Gregor in dr. Fořt izjavila proti oportunistični večini mladočeškega kluba. Govornika sta naglašala, da se vladne obljube ne smejo tako visoko ceniti, da bi opravičile spremenjeno politiko. Splošno se je pa odobraval najnovejša taktika češkega kluba, posebno so jo pa zagovarjali dr. Engel, dr. Brzorad in Hořica. Do kakega sklepa pri tem posvetovanju ni prišlo, ker so se zborovalci radi obilega gradiva zjedini na tem, da se sestanejo zopet po praznikih, a že iz posamnih govorov je bilo razvidno, da Čehi priznavajo korist investicijske predloge ter one o žganjarini in da torej teh dveh predlog ne bodo obstruirali, objednem se je pa izrazilo klubovi večini popolno zaupanje. O taktiki za poznejšo dobo se dogovoré vodje češkega naroda bržkone pri prihodnjem sestanku.

Proti večini poljskega kluba

se je pričela v zadnjih dneh na vseh straneh Poljske strastna agitacija, k jo vodijo in nete poljski radikali. V to svrhu jim je kaj

dobro došla klubova taktika v zadevi podržavljenja poljskega zasebnega gimnazija v Tešinu, v kateri igra poljski klub res dokaj klaverno ulogo. Na vseh koncih in krajih prirejajo radikalni voditelji shode, na katerih se ljudstvo navdušeno izjavlja za takojšnje podržavljenje. Toda tega boja se ne udeležuje samo radikalni elementi mej Poljaki, marveč tudi člani poljskega kluba, ki so nezadovoljni s klubovim vodstvom, ter zastopstva vseh večjih galiških mest, ki seveda niso popolno v židovskih rokah. Iz početka so vodivni Poljaki ta boj jednostavno prezirali, sedaj pa jim postaja vedno bolj vroče in včeraj se je že nekaj govorilo o zelo omajanem stališču viteza Jaworskega kot načelnika kluba, ki nič kaj rad ne čuje, česa želi tlačani narod.

Avstrijski redovniški zakon.

Omenili smo včeraj, da je dunajska „N. Fr. Presse“ z ozirom na v francoski zbornici sprejeti kongregacijski načrt izražala potrebo takega zakona ter priporočala „princu“ dr. Eisenkolbu, naj že vendar reši zakleto predlogo iz dolgotrajnega spanja. Pri tem je pa z največjo začudenostjo vpraševala, zakaj takratni, v obeh zbornicah sklenjeni zakon še dosedaj ni dobil potrjenja. Na to vprašanje odgovarja dunajski „Vaterland“, da je bila temu kriva jedino le vsemogočna liberalna večina v parlamentu. Akoravno se je dr. Stremayer resno trudil, da odstrani nevarnost, „biti proglašen po smrti svetnikom“, kar so norčevaje se trdili o njem framasoni, vendar ni mogel priporočiti v odobrenje vsprejetega zakona, ker se je neizmerno razlikoval od vladne predloge. Načrt je torej predsedal celo liberalni vladi.

Volitve na Ogerskem

se vrše v prihodnji jeseni; tako trdijo nekateri ogerski in hrvatski listi, akoravno še ni določen rok za prihodnje volitve. Poučeni krogi trdijo, da se to zgodi v prvi seji po praznikih, dne 18. t. m. Te dni se bo namreč ministerski predsednik posvetoval s svojimi ministerskimi tovariši glede sostanka delegacij in pa o tem, ali se o kvoti razpravlja tudi v obeh parlamentih. V avstrijskem parlamentu se to bržkone zgodi. Če bo to slučaj tudi v ogerskem parlamentu, bo razprava o tem predmetu trajala radi nastopov opozicije več tednov in tedaj se volitve ne morejo vršiti pred pozno jesenijo. Sicer se pa ogerski parlament razpusti bojda že v maju in se vrše volitve meseca junija.

Zaroka nemškega prestolonaslednika.

Mnogo senzačnih projektov glede zaroke nemškega prestolonaslednika so v zadnjem času objavili razni pruski in tudi avstrijski listi. V prvi vrsti je prišla pri tem v poštev princezinja kumberlandska, potem pa hči pokojnega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinja Elizabeta. Z obema projektoma se sedaj obširno peča „Köln. Volkszeitung“. Glede prvega pravi ta list, da iz te moke ne bo kruha, ker vlada v rodbini bolezen in se torej prestolonaslednik ne bo spuščal v nevarnost. Kar se pa tiče poroke z avstrijsko princezino, pravi ta list mej drugim: Prestolonaslednik je protestant, nevesta bi bila katolikinja. Poroka bi se morala vršiti po protestantskem obredu in potomci bi se morali odgajati v protestantizmu. V takih okoliščinah bi pa bila nevesta eo ipso izobčena iz katoliške cerkve. V kaj takega bi pa dovolila le taka nevesta, ki jej je katoliška vera postranska stvar. Kaj takega pa nihče ne pričakuje od avstrijske katoliške princezinje, in je torej ta projekt razpal že sam ob sebi. Sicer pa, dostavlja ta list, je prestolonaslednik še mlad in ne misli na ženitev, saj gre ravno po praznikih še le na bonsko vseučilišče, kjer bo moral v prvi vrsti misliti na — učenje.

Načrt zakona proti francoskim kongregacijam.

je torej vsprejet v poslanski zbornici, a nada, ki so jo gojili gotovi „prijatelji“ ustanov katoliške cerkve, se še ni in se tudi ne bo izpolnila. Načrt prvič ni obveljal v oni stvari, kakor so želeli židovski framasoni, drugič pa sedaj sprejeti načrt še ni postal zakon, ker ga še ni odobrila senat in ne potrdil predsednik Loubet. „Köln. Volkszeitg.“

se obširno peča s to zadevo in pride po vsestranskem preudarku do sledečega zaključka: Facit društvenega zakona je, da morajo družbe, ki dosedaj namenoma ali pa vsled zamude niso prosile zakonite odobritve, storiti to v prvih šestih mesecih po uradnem objavljenju zakona, ki pa potrebuje še odobritve senata. Ako tega ne store, kar se sme z gotovostjo pričakovati od nekaterih kongregacij, ali pa, ako jih vlada ne potrdi, kar bi se zgodilo v pre mnogih slučajih, morajo se kongregacije razdružiti. Posamni člani takih kongregacij ne smejo v Franciji več poučevati. Do premoženja razpuščenih kongregacij imajo najprej pravico njih člani in dobrotniki, v kolikor so je donesli ali podarili. Ostalo se spravi v denar in razdeli mej bivše člane, ako se pa to ne more izvesti, pripade ostanek državi. Tako tolmači ta zakon „Köln. Volksztg.“, potem pa dostavlja: Ker se bo senat še le v jeseni pečal s tem vprašanjem, bo preteklo še precej časa, predno se objavi načrt kot odobren zakon, in bržkone napoči prej doba splošnih volitev v zbornico pomladi 1902. Volitve se potem vrše v znamenju kongregacijskega zakona. Od izida teh volitev je pa potem odvisna poraba zakona v praksi.

Italijanska poslanska zbornica

bo ob svojem zopetnem sestanku v mesecu maju izrekla svojo sodbo nad Zanardellijevo vlado. Finančni odsek te zbornice je, kakor znano, z veliko večino zavrgel vladni finančni program. O tem sklepu bo razsojala poslanska zbornica. Ako zbornica odobri odsekov sklep, izrazi s tem nezaupanje novi vladi, kateri je potem odprta le dvojna pot iz sedanje zagate; vlada lahko odstopi in s tem odnese seboj svoj načrt, ali pa razpusti parlament. Minist. glasila sicer trdijo, da večina zbornice ne pritrdi odsekovemu predlogu, a povsem prepričana še niso o tej svoji trditvi. Vlada ima sicer pripravljeno neko dokaj vabljivo sredstvo, namreč uvedba dnevnin za poslance, s katero se baje že strinja, toda gotovost vendar še ni tako velika, da bi se Zanardelli že naprej mogel veseliti „krasnega maja.“

Sagastova gonja proti redovništvu

je nakrat zadela ob veliko oviro, ki je neki ne more odstraniti. Znanemu „človekoljubu“ generalu in sedanjemu vojnemu ministru Weylerju je namreč naročil, naj poskrbi, da bodo redovniki zadostili kot drugi državljani svoji vojaški dolžnosti. Weyler je res pričel z delom in se obrnil v tem oziru za potrebni statistični material na notranjega ministra Sagasto. Ta mu pa ne more z ničemer postreči, ker nima nikake statistike o redovništvu. Ne preostaja mu torej nič drugega, nego da opusti svoj načrt.

Krečanski nadkomisar princ Jurij

ne mara postati knez avtonomne Krete. To je pokazal po poročilih iz Aten princ Jurij sam. Poroča se namreč, da je odslovil upravnega svetnika za pravosodje Veniselsosa, „ker je v upravnem svetu sprožil misel, naj se ustanovi avtonomna kneževina na Kreti. To naglašala princ Jurij v svojem dekretu, s katerim odslavlja svetnika. Mogoče pa tiči za tem kak drug povod, ker se splošno sodi, da je to misel sprožil princ Jurij sam.

Rusija in mandžurka pogodba.

Ruski oficijelni list „Regierungsbote“ se peča v jedni zadnjih številah obširno z zadevo glede mandžurske pogodbe. List opisuje, da se je Rusija le vsled tega časno pečala z mandžurskim vprašanjem, da uredi razmerje mej Kino in velesilami. Ker pa to zlepa ni bilo mogoče, se je pričelo resneje postopati napram Kini, od katere se je potem res izposlovala nekaka pogodba. S to pa velesile niso bile zadovoljne, akoravno bi morale vedeti, da Rusi ne iščejo svojih koristi, marveč le splošnih. Vsled tega pritiska se je sedaj Kina umaknila in noče podpisati začasnega dogovora.

Položaj angleških čet v Južni Afriki

je po poročilih častnikov, ki so se udeležili sedanje vojske, skrajno neugoden. Častniki namreč trdijo, da je angleški armadi na afriških tleh pošla že popolno vsa moč. Nikakega sledu ni več o nje nekdanjem pogumu, o nje zmognosti in o moči, disci-

pline in ubogljivosti ni več. V neštevilnih velikih in manjših bojih ob vsakem dnevnem času in ob vsakem vremenu so izgubili vojski vso moč in energijo, poleg tega jih pa tlačí vedno pomanjkanje živeža in obleke. Oficijelni izkazi o izgubah v angleških vrstah sicer vedno dokazujejo, da pade več Burov nego Angležev, toda v resnici temu ni tako, ker je vsak dan več prask, v katerih ne pade noben Bur. Za Anglijo je res dobro, da ima tako izborna rešeto cenzure, kjer se poročila tako dolgo preresetavajo, da so godna za odpošiljatev v London. Tako sodijo očividci.

Cerkveni letopis.

Jezusovo trpljenje in sedanji čas.

Spisal in govoril v postu l. 1898 prof. bogoslovja dr. Robert Neuschel v cerkvi sv. Tomaža v Brnu. Poslovenil Fr. Hierseche. Ponatis iz „Duhov. Pastirja. Str. 93. Cena 1 K 20 v. Prodaja „Katol. Bukvarna.“ Ta knjiga ima naslednje poklonilo: „Svojemu iskreno ljubljenu učitelju, bivšemu prezasluznemu vodji bibličnih studij na višjem c. kr. duhovskem izobraževališču pri sv. Avgustinu na Dunaju, Nj. milosti preč. in velenč. g. dr. Janezu Nep. Kulaviciu, Nj. svetosti Leona XIII. prelatu, kanoniku, semenišnemu vodju, c. kr. pridvornemu kapelanu itd. v največjem spoštovanju in odkriti ljubezni posvečujo hvaležni učenec dr. Robert Neuschel.“ Času primerno knjigo najtoplejše priporočamo!

Dopisi.

Iz Št. Vida pri Zatičini 20. sušca. Tu so vodili čast. oo. jezuiti Fr. Doljak, Jak. Vrhovec, Al. Žužek in Jan. Kunstel od 3. do 11. t. m. sv. misijoni Ves teden je bil za faro praznik, ker vsak dan so ljudje od daleč in blizu v prav obilnem številu prihajali v cerkev; škoda, da je farna cerkev premajhna za tako veliko faro. Z veliko pozornostjo in posebnim zanimanjem poslušali so temeljite, prepričevalne in poljudne govore čč. oo. misijonarjev. Z obraza se je ljudem bralo, da jim beseda božja gre v srce, in da jih resno pripravlja za prejem sv. zakramentov. Obhajanih je bilo 3400, večinoma domačih faranov. V nedeljo 10. t. m. obiskal nas je prevzvišeni knezoškof Anton Bonaventura, ki je imel 10. opravilo in popoldan ob 2. uri sklepni govor z veliko gorečnostjo. Tudi je sprejel nekaj mladeničev in deklic v Marijino družbo. Srčna hvala prevzvišenemu knezoškofu za obisk, čč. oo. misijonarjem za njih lepe govore in gospodom sosedom za pomoč pri izpovedovanju! Dal Bog, da bi sv. misijon obrodil obilo sadu.

Tedenski koledar.

Nedelja, 7. aprila: Velikanoč. Vsta jenje Gospodovo; evang.: Jezus vstane od smrti. Marka 16. — Ponedeljek, 8. apr.: Velikonočni. — Torek, 9. aprila: Marija Kleofa. — Sreda, 10. aprila: Mehtilda, opatinja. — Četrtek, 11. aprila: Leon I. Veliki, papež. — Petek, 12. aprila: Zenon, šk. — Sobota, 13. aprila: Hermenegild sp. — Solnce izide 10. aprila ob 5. uri 26 minut, zaide pa ob 6. uri 37 minut. — Lunin spremin: Zadnji krajec 12. aprila ob 4. uri 55 minut zjutraj. — Musica sacra v stolni cerkvi: V nedeljo 7. aprila ob 10. uri pontifikalna maša: Instrumentalno mašo „Exultet“ zložil dr. Fr. Witt, graduale, sekvenco in ofertorij Anton Foerster. — Velikonočni ponedeljek, 8. aprila ob 10. uri pontifikalna maša: Instrumentalno mašo št. 9 v H-moll zložil M. Brosig, graduale in sekvenco Ant. Foerster, ofertorij G. E. Stehle. — V mestni cerkvi sv. Jakoba v nedeljo vel. maša ob 9. uri: Instrumentalno mašo „In honorem resurrectionis“ D. N. J. Chr. zložil Fr. Gerbić, graduale „Haec dies“, zložil J. G. Zangl, ofertorij „Terra tremuit“, zložil A. Foerster. — V ponedeljek, 8. aprila, velika maša ob 9. uri: Latinsko mašo v D-moll, zložil W. E. Horak, graduale „Haec dies“ zložil J. G. Zangl, ofertorij „Angelus Domini“, zložil G. E. Stehle.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. aprila.

Vesele velikonočne praznike želi uredništvo vsem p. n. naročnikom, dopisnikom in prijateljem našega lista.

Prošnja do somišljenikov. Ne morem dvomiti, da bodo povodom žalostne razsodbe deželnega sodišča ljubljanskega razni ljudje brusili jezike. Prosim gg. somišljenike, da mi vsak slučaj kakega razžaljenja proti meni ali g. Šiški nemudoma naznanijo z natančno navedbo priča, kraja, časa in drugih okoliščin. Z Božjo pomočjo si bom v kljub vsem težkostem venderle priboril pravico. — V Ljubljani 6. aprila 1901. — Dr. Ivan Šusteršič.

Glas s Stajerskega o dogodkih v hrvatsko-slovenskem klubu. S Stajerskega se nam piše: Odločni nastop dr. Ploja proti dr. Tavčarju napravil je v nas dober vtis. Dr. Ploj je s tem svojim nastopom vsaj deloma popravil, kar je pred 2 mesec. grešil. Isto velja o g. Robiču, ker je g. Ploj gotovo dogovorno z njim postopal. Gg. Robič in Ploj pa ne smeta pozabiti, da je njiju odpor proti Tavčarju le prvi korak v novi smeri in da pričakujemo še nadaljnjih korakov, dokler nam bode mogoče, povrniti jima tisto zaupanje, katero sta še pred dobrima 2 mesecema vživala, potem pa tako kruto razdrla. Mora se še marsikaj zgoditi, dokler zamerimo popolnoma pozabiti, da sta kranjskim liberalcem na ljubo razbila našo slogo. Gospoda naj nam nikari ne zamerita, da smo postali nekoliko previdnejši in nezaupljivejši nego smo bili popred. Krivi nismo mi, ampak onadva. Bojimo se, da kdor je enkrat šel z liberalci, to tudi drugič lahko stori. Bojimo se za naše dobro ljudstvo. Pomislite vendar, kako je bilo zbegano, ko so tisti gospodje, katere jima je duhovščina najtopleje priporočala in za katere je duhovščina v znamenju sv. križa šla v boj, potegnili z liberalnimi zastopniki slovenskega kmetijskega naroda! Zato je še vedno treba največje opreznosti. Pripravljeni smo bili na vojsko in to nam utegne povrniti mir. Pripravljajmo pa vojsko še naprej toliko časa, da nam je mir popolnoma zagotovljen in da zopet resno oživi stara sloga v geslu: Vse za vero, dom in cesarja! In tudi potem ne smemo več orodja dati iz rok — potrebujemo ga, da branimo in ohranimo zadosti teško pridobljeni mir! Sedanje stanje bode: Z večjo dobrohotnostjo kakor v zadnjih 2 mesecih, sledimo korakom gg. Robič in Ploj, mej tem pa nadaljujmo svojo organizacijo, da jo do pičice zgotovimo. Nihče pa ne bode bolj vesel, kakor stajarska duhovščina, ako gg. Robič in Ploj trdno ostaneta na poti, na katero sta krenila v zadnjih dneh. Ne zastrašita naj se nobenih napadov od katerekoli druge strani: Kaj jima vsi ti napadi zamorejo, ako stojita za njima organizovana vojska njunih volilcev? To pa se gotovo zgodi, če se ne dasta premakniti od poti, katero sta nastopila v zadnjih dnevih. Bog daj, da se vse srečno izvrši! Pa brez zamere, ako smo nekaj časa še nekoliko štedljivi se zaupanjem. Dali je bomo potem, ko vidimo vstrajnost v stoteri meri.

Novomašniki iz 3. bogoslovnega leta v ljubljanski škofiji: 1. Grivec Fran iz Ajdovica, 2. Klemenc Janez iz Slavine, 3. Lah Lovrenc iz Komende, 4. Perko Pavel iz Poljan, 5. Podlipnik Josip iz Boštanj, 6. Rakovec Fran iz Naklega, 7. Tomelj Anton iz Mengša, 8. Vrhovec Fran iz Brezovice, 9. Zevnik Miha iz Cerkelj.

Javno predavanje priredi »Slov. kršč. soc. zveza« zopet prihodnjo sredo točno ob pol 8. uri zvečer.

Osebnosti. Avskultant pri celjskem sodišču g. dr. Ivan Šket, je izstopil iz sodnijske službe ter se je preselil v Gorico v odvetniško službo. — V Šmarji na Stajerskem je umrl g. Jože Brinšek, upokojeni nadučitelj šmarski. Dočkal je starost 82 let. — Umrla je v Novem Mestu soproga bivšega župana trgovca g. Frana Perkova. — V Ljubljani umrla je za-

sebnica g. Kat. Deu v 76. l. svoje starosti. — K okrajnemu glavarstvu ljubljanske okolice prideleni deželnovalni konceptni praktikant g. dr. Ivan Vrtačnik je poklican v službovanje k dež. vladi, k okraj. glavarstvu ljublj. okolice pa je prišel deželnovalni konceptni praktikant g. dr. Friderik Lukan, ki je bil doslej pridelen dež. solskemu svetu za Kranjsko, kamor je pridelen sedaj deželnovalni konceptni praktikant g. dr. Leopold Žužek.

Naročnikom »Socijalizma«. Prvi snopič »Socijalizma« je izšel. »Socijalizem« bo izhajal v mesečnih snopičih, obsegajočih dve tiskani poli. Koliko snopičev bo obsegalo celo delo, tega natančno sedaj še ni mogoče naprej določiti. Skoro gotovo ne pod 10 in ne nad 15 snopičev. V teku enega leta bo delo v rokah naročnikov. Kdor vzame en snopič, se s tem zaveže, da postane naročnik celega dela. Cena posameznim snopičem se je postavila na 30 h. Glede plačevanja nasvetujemo: — 1. Ker ne kaže, da bi po edini izvenljubljski naročniki pošiljali denar za posamezne snopiče po pošti, priložiti hočemo enemu prihodnjih snopičev pošto nakaznico, glasečo se na 3 krone (za 10 snopičev). P. n. naročniki naj se izvolijo te nakaznice poslužiti in o priliki račun poravnati. Podpisana »krščansko-socijalna zveza« prosi, naj tisti, katerim je lahko mogoče, kmalu store, ker »Zveza« nima toliko denarnih sredstev, kolikor je treba za poravnanje tiskovnih stroškov in za razpošiljanje snopičev. Za tiste snopiče pa, kar jih bo nad 10, plačal bo vsak po prejemu zadnjega snopiča. — 2. Kjer pa se je zgledalo več naročnikov pod enim naslovom, pošiljali se bodo vsi iztisi skupno pod istim naslovom, a tudi naročnina naj se pošilja za vse naročnike skupno; morda bo bolj kazalo, če se za vsak snopič posebej pobere in določi. Vsem istim, ki so toliko požrtovvalni, da se trudijo z nabiranjem naročnikov in naročnine, za njihov trud že naprej pristrčna zahvala! Naročnina naj se brez izjeme pošilja le pod naslovom: Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Ljubljanski naročniki plačujejo naročnino pri g. Breskvarju, knjigovezu v Ljubljani. — Končno bode še omenjeno, da bo g. Fr. Breskvar, knjigovez v Ljubljani, ob sklepu celega dela priredil za »Socijalizem« po ceni izvirne platnice. — Slov. kršč. socijalna zveza v Ljubljani.

Shod slovenskih časnikarjev v Dubrovniku se vrši v velikonočnih praznikih v Dubrovniku. Naše časopise zastopa na shodu g. dr. Evgen Lampe.

Izlet »Meščanskega kluba« se je radi nestanovitnega vremena na željo članov preložil na poznejši čas.

Z Gorenjskega se nam piše: »Društvo za pravno brambo«, ki se je osnovalo za Koroško, bi bilo na Kranjskem še desetkrat bolj potrebno. Pravila koroškega društva so prav dobra. Ljubljanci, ganite se precej! Gorenjci pristopimo v obilnem številu. Želja katoliškega shoda naj se tedaj izvrši nemudoma, če mogoče, že prihodnji teden.

Iz hrvatsko-slovenskega kluba je izstopil tudi goriški »napredni« poslanec g. Oskar Gabršček.

Za aleksandrijske Slovence Iskrena želja aleksandrijskih Slovencev se je izpolnila, kakor smo zabeležili v našem listu v sredo. Č. g. P. Benigen Snój se poda po Veliki noči na pot v Aleksandrijo, kjer željno čaka njegovega pastirstva pettisoč slovenskih duš. Slovenci v Aleksandriji pa bi potrebovali še marsikaj. V prvi vrsti svoje cerkve. Veliko število aleksandrijskih Slovencev glasno kliče po taki cerkvi. Lepše bi čitatelji našega lista ne mogli praznovati velikonočnih praznikov, kakor da našemu uredništvu vsak čitatelj »Slovenca« doloži velik ali mal pripevek za cerkev aleksandrijskih Slovencev. V veselih družbah spominjajte se te dni Slovencev v Aleksandriji, ki daleč od domovine žele lastnega hrama božjega, ki bode vedno njihove zavetišče. Naj bi ne bilo nobenega našega društva, iz katerega ne bi o velikonočnih praznikih kak dar prišel v ta namen. Vsak vinar v ta namen tvori veliko socijalno delo! Drugič je Slovencev v Aleksandriji nujno potrebna knjižnica.

Pet tisoč aleksandrijskih Slovencev nima skoro nobenih slovenskih knjig, a misliti si jih ne more, ker je zaslužek delavskih žuljev za to premajhen. Kdor ima torej kaj knjig, naj jih pošlje ali odda na porto frančiškanskega samostana v Ljubljani. Upamo, da ta poziv do naših somišljenikov ne bo zaman. Le posežite v žep o velikonočnih praznikih za blag namen!

Ljubljanski socijalni demokratje in občinske volitve. »Rudeči Prapor« danes poroča o stališču socijalno-demokratske stranke napram ljubljanskim občinskim volitvam: »Temeljiti vzroki nas navajajo, da vstopimo letos brezpogojno v volivno borbo. Sporazumno z izvrševalnim odborom stranke je sklenil volivni odbor, postaviti lastne kandidate. Njih imena bodo pravočasno razglašena.«

Boj proti nelaškim delavcem v Trstu je pričel postajati resen. Zadnjič smo poročali, da je tržaški magistrat sklenil, da naj se od tramvaja odpuste vsi nelaški uslužbenci in da je iz ladjedelnice sv. Marka odpuščen 80 slov. delavcev. Tako postopanje ne bi smel noben narod utakniti mirno v žep. Mi smo takoj opozarjali, da v naših deželah dobi na stotine laških delavcev kruha, a tudi »Grazer Volksblatt« in »Reichspost« sta po našem listu posnela vest ter opozarjala, da se tudi drugod lahko napram laškim delavcem prične izvajati načelo »zob za zob«, ako tržaški Lahoni takoj ne opuste korakov proti nelaškim delavcem. Prosimo tržaške rodoljube, naj na to stran obračajo posebno pozornost in obvestijo o namerah tržaškega lahonstva vse nelaško časopisje!

Vspreh slovenskega umetnika. Operni pevec dunajske dvorne opere Slovenec g. Pogučnik — Naval je dosegel pri svojem gostovanju na gledališču v Monacui velikanski uspeh. Časopisje ga ne more prehladiti.

Pri odhodu v Aleksandrijo kličem tem potom pristrčni: z Bogom vsem dragim prijateljem in znancem, posebno še onim, od katerih se osebno nisem mogel posloviti. Spominjajte se me v molitvi, da bom mogel res kaj koristiti afriškanskim rojakom Slovincem. Poleg tega pa še uljudno prosim, kdor bi hotel kako slovensko knjigo podariti za Slovence v Egiptu, naj jo blagovoljno izroči na frančiškanski porti v Ljubljani, od koder se mi bodo pošiljale v Aleksandrijo. Bog ostani z Vami, Bog naj spremlja in vodi tudi mene! P. Benigen Snój.

Učiteljske spremembe. Učitelj v Vinici g. Jož. Bergant je imenovan za učitelja-voditelja novoustanovljene šole na Turjaku. Provizorična učiteljica v Senožečah gđ. Pavla Čop je postala definitivna istotam. Nadučitelj g. Andr. Šest je premeščen v Cirknico, učitelj Robert Ziegler v Ratečah na deško in učiteljica gđ. Ana Moos v Šmartnem pri Litiji na dekliško šolo na Vrhniki.

Dr. Scheicher in Malovrh. V »Correspondenz-Blattu« dr. Scheicher večkrat graja napake duhovnov in laikov. Neki tak izrek Scheicherjev je pobral Malovrh in ga v četrtek nekoliko falsificiranega priobčil v »Narodu«, češ, da tudi dr. Scheicher grdi cerkev. Ali tu je bistven razloček. Prvič je dr. Scheicher profesor morale, kar Malovrh ni. Drugič pa odločuje namen pri očitaniu napak: Dr. Scheicher, ki je ves vnet za vero, graja napake, da bi poboljšal slabe, Malovrh pa prinaša škandale o duhovnih, da bi pohujšal, izpridil in cerkvi odtujil dobre vernike. Če je pa Malovrhu dr. Scheicher taka avtoriteta, ga opozorimo na to, da je isti dr. Scheicher letos v »Correspondenz-Blattu« zapisal tudi te-le besede: »Es gibt Leute, welche sich Silberlöfelfeldiebstaht nachsagen lassen, ohne darauf zu reagieren.«

Uspostojenostni izpiti za obče ljudske in meščanske šole pred ljubljansko komisijo se začne dne 6. maja. Prošnje je poslati do 1. maja.

Razžaljeni koroški deželni zbor. Iz Celovca dne 5. apr. Poročal sem vam svoj čas, da je državno pravdnštvo, oziroma dež. glavar grof Goëss na zahtevo in ovadbo nemških nacioanalcev tožil dr. Pupovca-a, češ, da je ta žalil koroški deželni zbor, ko je na nekem shodu govoril,

da je dež. zbor bil prebojazljiv (»zu feige«), da bi bil razširil volivno pravico. V resnici je dr. Pupovac govoril le o nemških nacioanalni stranki. Ker je ta bila res v dež. zboru prebojazljiva, da bi bila vpeljala direktne volitve. V prvi instanci je bil dr. Pupovac obsojen na 100 gld. globe. Včeraj se je vršila vzklicna obravnava pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Deželno sodišče je razsodbo I. instance potrdilo! Tako je torej dr. Pupovac obsojen, — nemško-nacionalna stranka se je zmaščevala nad nevarnim nasprotnikom, — »časť« slavnega našega deželnega zbora je rešena, — a direktnih volitev pale nimamo!

Ljubljanske novice. Včeraj je prišla obiskat soprogo gospoda nadzornika Vidica neka ženska s Stajerskega. Ko je menila, da ni opazovana, zagrabila je mej perilo, kjer je imela gospa spravljene denar. Gospod je to opazil, a v hipu se je ženska brezvestna zgrudila. Močili so jo. Nič ni pomagalo. Poklicali so rešilno družbo, ki je nezavestno žensko odpeljala v bolnico. Gospod Vidic je mej tem poizvedel, da je zmanjkalo soprogi iz perila 14 K. Pri ženski so res dobili 12 K in mej modercem skrite zlate uhanke. — V gasilnem društvu se sedaj slovenščina tako upošteva, da večbalec pošilja nemške dopise. — Elektriske obločnice so tudi včeraj ugasnili točno ob 8. uri, ko je vse polno ljudi hodilo obiskovat božje grobe. Ob takih prilikah bi ljubljanski magistrat ljubljancem lahko privoščil malo več luči.

Opozorjamo cenj. somišljenike na današnji inserat domačega kolarskega mojstra g. J. Mentonija, katerega vsakomur priporočamo pri eventuv. naročilih kolesarskih del.

Sejmi po Slovenskem od 9. do 13. aprila. Na Kranjskem: 9. v Ljubljani, v Kranjski gori, Črnomlju, Česnjicah, Dobrničah, Vipavi, Lescah in na Vrhniki; 10. v Ložu, v Št. Vidu pri Zatičini in Žireh; 11. v Senožečah; 13. v Trebelnem in Zagradcu. — Na sloven. Stajerskem: 9. v Ljutomeru; 11. v Novi cerkvi; 13. v Dobju. — Na Koroškem: 9. v Zgor. Dravogradu. — Na Primorskem: 9. v Palmi; 12. v Sežani.

Društva.

(Prešernova slavnost v Škofji Loki). Vabilo k slavnosti na korist Prešernovega spomenika v pondeljek 8. aprila 1901 v prostorih Narodne čitalnice v Škofji Loki. Na vspeh prireditelj, godba, deklamacija in igra: »Ob sladki kavi — grenko spoznanje.« Pevske točke moških zborov izvajajo združeno pevci tukajšnjega »Bralnega društva« in »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.« Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Numerirani sedeži prvih treh vrst po 3 K, ostali sedeži po 1 K 50 vinarjev, stojišča pa po 1 krono. Vstopnice se dobivajo v lekarni g. Burdycha in na večer predstave pri blagajni. Preplačila se hvaležno vsprejemajo.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Gospod Fran Erzen, župnik na Zalem logu, 4 K 50 h. — Gosp. Anton Kukelj, župnik v Št. Jurju, 10 K. — Gospod Andrej Ramovec, župnik v Dobropoljah, 20 K. — Čast. g. Miha Saje, župnik v Štangi 5 K. — Nekdo 10 K. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. aprila. Delegacije se snidejo 16. maja.

Dunaj, 6. aprila. Ministerski predsednik bo imenom vlade otvoril kongres proti alkoholizmu. Častni predsednik bo naučni minister.

Praga, 6. aprila. IV. slovanski vsesokolski shod se vrši tu 29. in 30. junija ter 1. julija t. l.

Reka, 6. apr. 50 udeležencev slovenskega časnikarskega kongresa odpotovalo je včeraj opoldne s parobrodom v Dubrovnik. V Dubrovniku se bode vršil shod v mestni dvorani.

Dubrovnik, 6. aprila. Ob treh se pričakuje prihod časnikarjev; mesto okrašeno.

Lvov, 6. aprila. Poljski klub bode 18. aprila zopet razpravljal o podržavljenju poljske gimnazije v Tešinu.

Budimpešta, 6. aprila. Trgovski pomočnik Edmund Blaszi je bil v pro-

dajalnice umorjen od zidarja Kubika, ki je iz predala uropal 65 K.

Bolzan, 6. aprila. Dipauli bode po Veliki noči zopet šel v Monakovo na kliniko za oči.

Pariz, 6. aprila. Prijor samostana benediktincev v Fecampu se je izjavil nekemu časnikarju, da se naselbina izseli v Avstrijo, kjer se bode nadaljevalo izdelovanje slavnega „benediktincev“.

Pariz, 6. aprila. Ministerski predsednik se je izjavil, da bi želel laško-francosko zvezo, a ovira jo laški kralj, ki Francosko še bolj sovraži, nego jo je njegov oče.

Toulon, 6. aprila. Rusko brodovje, ki je bilo v tukajšnji luki, je dobilo povelje, da odpluje, in je temu povelju takoj sledilo. To vzbuja veliko senzacijo, ker se je to zgodilo v času, ko pride Loubet v Toulon.

Petrograd, 6. aprila. Grof Lamsdorff pride spomladi v Pariz, Berlin in na Dunaj.

Haag, 6. apr. Otvoritev mednarodnega razsodišča bode meseca maja. Dosedaj je razsodišču došlo 14 slučajev.

Haag, 6. aprila. Mnogo dam je sklenilo nabirati za ustanovo burskih sirot.

London, 6. aprila. Ker je Francoska pričela svojo pomorsko štagijo v tistem oceanu trdnjše zastraževati ter je ondi vojno brodovje pomnožila na pet vojnih ladij, se Angleži boje za svoje interese v južnem delu tihega oceana.

Naša nervozna doba, ki je tolikanj očita kot taki, vendarle tudi sama po sebi proizvaja pomočke, da oblažuje izmučeno dretenje in vrvenje za zaslužkom s skrbnejšo hranitvijo, ki pospešuje zdravje ter tako ljudstvu zvišuje občno blaginjo in moč. Tem pomočkom je treba najprej prištevati Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo. Ta se je v zdravstvenem oziru izkazala za jako blagodejno primes znati kavi; obenem pa omogočuje ob istih troških uporabo boljše vrstne pijače, s čimer se bistveno poplemenituje ukus vsakdanje kave pijače. Kjer pa je treba gledati na večji prihranek, daje Kathreinerjeva Kneippova sladna kava tudi brez zrnate kave prijetno, jako prijazno pijačo. Sama na sebi ima namreč okus zrnate kave, ki je ga po Kathreinerjevem izdelnem načinu daje izvleček iz kave rastline. Lahko prebavna je, krvotvorna in redilna; vobče jo zdravniki priporočajo ženskam in otrokom, takisto onim, ki jim je sploh prepovedana zrnata kava. Nobena gospodinja in mati naj ne odlašajo več uporabljati to pristno rodbinsko kavo; samo pazi naj pri zakupovanju natančno na izvirne zavoje z varstveno znamko »župnik Kneipp« in imenom »Kathreiner«.

4000 Conifer

(Thuja occidentalis)

posebno pripravne za špalir pri vilah, vrtnih hišicah, itd. v velikosti od 50 do 150 cm proda po skrajno nizki ceni 361 4-1

Anton Lap,

vrtnar v Kamniku (Kranjsko).

Cisto medicin. ribje olje.

Deželna lekarna **DORSCH** pri Mariji Pomagaj

Čubar, Hrvatsko, septembra 1900.

Blag. g. **Milan Levstek**, lekarnar v Ljubljani. Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašega neprecenljivega dobrega in pristnega **medicinskega ribjega olja**, katerega že die časa samo iz Vaše dobro znane lekarnarice naročam in uporabljam za sebe in svojo rodbino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega okusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

839 28 **Anton Ožbolt**, trgovec in posestnik. Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr. Razpošilja vsak dan z obratno pošto

dež. lekarna pri Mariji Pomagaj Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta.

V izdelovanju 352 1-1

vsakovrstnih

VOZOV

se priporoča slavnemu občinstvu in prečasti duhovščini po nizkih cenah in solidno delo

••• Josip Mentoni v Ljubljani. •••

Služba organista in cerkvenika

je izpraznjena v Krašnji.

Nastopiti je o sv. Jurju. — Oglasi naj se pri župnem uradu Krašnja, pošta Lukovica. 337 3-2

Krojač

želi se naseliti, kjer je pomanjkanje krojačev, zato se obrne na preč. duhovščino in slavno občinstvo. — Ponudbe se prosijo po rest. št. 300 v Ljubljani. 358 (1-1)

Jos. Perhauc

v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 6

c. kr. koncesionirana

pisarna za promet posestev

se priporoča

za izvršitev nakupov in prodaj graščin, v deželni deski vpisanih posestev, tovarniških etablissementov, mestnih, najemniških in rodbinskih hiš, vil in realitet vsake vrste.

Istotam je tudi koncesionirana pisarna

za civilne in vojaške zadeve

in sicer za

izdelovanje prošenj

na Njega Veličanstvo, računov, vlog na razne osrednje urade in druga oblastva, zadevajočih pomiloščenje, obrtne, ženitvene in pristojnostne, državljanstvene, iz- in priseljevanstvene, vojaške (franje) naborne in one stvari, ki so v področju političnih oblasti, in posebno tudi v zadevah novega osebnega 359 (6-1) in pridobinskega davka.

Singerjevi šivalni stroji so neobhodno potrebni za domačo porabo in industrijo.

Singerjevi šivalni stroji so vzorne konstrukcije in izdelave.

Singerjevi šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratih.

Singerjevi šivalni stroji imajo nedosežno proizvodnjo zmoglost in trpežnost.

Singerjevi šivalni stroji so najprimernejši za moderno umetno vezenje.

Brezplačni učni tečaji tudi v modernem umetnem vezenju.

Šivalni stroji trdke Singer Co. morajo zahvaliti svoj svetovni glas izborni in veliki proizvodni zmoglosti, ki od nekdanj odlikuje vse nje fabrikate. Vedno naraščajoče število prodanih strojev, znamenita odlikovanja na vseh razstavah in blizu 50letni obstoj tovarne, dajo najsigurnejše poročilo za dobroto naših strojev.

Singerjevi elektromotorji, specijelno za obrat s šivalnimi stroji v vseh velikostih.

Svetovna razstava Pariz 1900.

Grand Prix.

Singer Co., akcij. družba za šivalne stroje, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

360 1-1

Dr. Fran Poček

kazenski zagovornik

pisarna dr. Fran Papež

Ljubljana, Valvazorjev trg.

226 3-2

? Kaj je

Thermophor?

Termofori so posode, v katerih se jedila in pijače hranijo brez ognja po več ur enako gorka in sveže-okusna. Termofori za mleko: gorko mleko celo noč; nikakega motenja nočnega miru, nikake nevarnosti ognja. Mleko ostane skoro popolno prosto zameta. Nobena mati naj bi ne podala svojemu otroku drugega mleka nego iz Termofora.

Termofor za prenašanje jedil.

Menaže za lovce, oprava vsake vrste.

Nikake mrzle jedi več!

Termofori za 330 3-1

postrežbo bolnikov:

grelne blazinice, životni grelniki, grelni steklenice, ročne grelnice.

podnožnice itd.

Avstro-ogersko

Thermophor-podjetništvo, Dunaj.

Prodaja se pri

Antonu Kanc, Ljubljana.

Angleško skladišče oblek

v Ljubljani, Sv. Petra in Resljeva cesta.

Čudovito ceno! Nikjer ceneje!

Strapac-obleka za gospode	gld. 8 do 10
Moderna obleka »	» 11 » 13
Kamgarn-obleka »	» 13 » 16
Angleška obleka »	» 14 » 20
Površnik iz sukna »	» 9
Površnik iz chawiot, črn in rujav »	» 13
Površnik fin, svetel »	» 14 » 16
Ulster, modni chawiot »	» 11 » 14
Havelok, nepremočljiv »	» 5 » 7
Dečja obleka, mornarska »	» 3

v „Angleškem skladišču oblek“, Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Največja izbira konfekcije za dame zadnje novosti.

332 3-2

Z odličnim spoštovanjem

Oroslav Bernatović.

Hiša v Ljubljani,

enonadstropna, s 7 sobami, 3 kuhinjami, kletjo in vrtom, pripravna za vsaki obrt, kakor tudi za stanovanje za kakega gospoda duhovnika v pokoju, ker je blizu cerkve, prodaja se iz proste roke. Plača se tudi lahko na obroke.

Natančno se poizve pri gosp. pooblaščenca: Rožne ulice št. 17, I. nadstropje. 347 8-1

ANT. BELEC,

klepar v št. Vidu nad Ljubljano

(6-3) izdeluje in priporoča 94 12-4

cerkvene svetilnice ali stalice

iz kositarja ali medenine in iz topaka,

obhajilne svetilnice, pušice z zvončki,

železna štedilna ognjišča; prevzema tudi

kritje streh in zvonikov.

Solnčnike

v največji izbiri

po najnižjih cenah priporoča

L. Mikusch

v Ljubljani, Mestni trg 15.

V najem se odda:

kovačnica, ključavničarska delavnica, več hlevov, skladišče in drugih večjih prostorov.

Natančneje je izvedeti pri g. J. J. Kantz u, Ljubljana, Rimska cesta št. 16. 348 5-1

Cerkvena mizarska dela.

Podpisaneec izdeluje zlati cerkvene klopi, spovednice, klečalnike, vrata itd. iz hrastovega lesa po vzorcih in po lastnem načrtu, ter se za taka dela priporoča čast duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovi izvrstno, lično, trajno delo in nizke cene. Uže trinajstim cerkvam sem izdelal zgoraj navedena dela z večletnim poročilom. — Vsa dela se izvršujejo v lastnih prostorih. 277 (10-3)

Postavljanje klopi traja v cerkvi od 5 do 6 dni.

JOSIP STUPICA,

mizar na Viru, pošta Domžale.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 31 let z največjim uspehom rabljeni prvi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti.

Cena steklenic 2 K 50 h. po pošti 40 h več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izdava se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vrvčnimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo

uradno registrirano varstveno znamko na kateri znamenja naj se blagovoljno pazi.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 120 20-18

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Rauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizan; Breze: G. Elsäßer; Sovodenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser; Novo mesto: A. pl. Sladoviz; št. Vid: A. Reichel; Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Baljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haika; Velikovec: J. Jobst, Volšperk: J. Huth.

Priznano dobre in cenene

ure

švicarskega izdelka

z 2 letnim jamstvom priporoča

H. Suttner, urar

v Kranju

solidna domača eksportna hiša za ure, zlatino, srebrnino in optično blago.

Velik ilustrovan cenik na zahtevo zastoj in franko. 250 10-8

J. SOKLIČ
v Ljubljani, Pod Trapec 1

prilagojena osobito preč. duhovščini in sl. občinstvu
v mestih in na deželi izborne svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih
klobukov, 190 12-3
turističnih klobukov, čepic,
Tovarniška zaloga
jednatih klobukov c. kr. dvornih
zaloznikov A. J. Pichler v Gradcu.

po raznovrstnosti blaga primerno nizkih cenah.

Tokajski konjak
zdravilski
in pristni francoski, trdke
Bisquit Dubouché & Comp.
po najnižjih cenah pri
Peter Lassnik-u
v Ljubljani. 211 9-6

Važno! Za Važno!
gospodinje, trgovce, živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, kore-
nine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni
prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke
za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, **fotografične aparate in potreb-
ščine**, kirurška obvezila vsake vrste, sred-
stva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd.
— Velika zaloga najfinjšega čaja, ruma in
konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod
in solij za kopel. 304 3

Oblastv. konces. oddaja strupov.
— **Za živinorejce** —
posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna
sol, solitar, encjan, kolmož, krmilno apno itd.
Vnanja naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

Leopold Tratnik
pasár in srebrar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

se priporoča prečastiti du-
hovščini, cerkvenim pred-
stojništvom in dobrotnikom
cerkv v strokovno umetno
izdelavo raznovrstnega

**cerkvenega
orodja,**
kakor:
**tabernaklje, mon-
štrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd.**
iz zanesljivo najboljšega ko-
vinskega blaga.
V zalogi pa ima mnogo že
izgotovljenih, krasnih
predmetov.
Stare predmete prenavlja,
posreblja in pozlati po naj-
nižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih
oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo
električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna,
cene nizke. 133 30-14

Varstvena znamka: **Sidro.**

LINIMENT. CAPSICI COMP.
iz lekarne Richter-jeve v Pragi,
prilagojena izvrstno bolečine olaj-
sujoče mazilo je dobiti steklenica po
K — 80, K 1'40 in K 2 — v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 105 21-10

sploh priljubljeno domače zdravilo
vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko „sidro“ iz Richter-
jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristni izdelek. 296 (10-1)

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elisabethstrasse 5.

Anton Dietrich,
trgovec s špecerijami
v Postojni.

Najuljudneje priporočam svoja
izvirna vina južnih dežel

naslednjih najboljših vrst:

Malaga	Vda de Adolfo Rittwagen Malaga.
Madeira	
Port-vino (rudeče in belo)	
Lacrimae Christi	
Marsala	G. E. Vinardi & Co. Turin.
Sherry	
Vermouth	

Ta zdravilska in desertna vina so na prodaj
v celih in polovičnih steklenicah po **izvirnih
cenah.**
Točim jih tudi na drobno. 339 2-2

Predivo
kakor tudi vse druge
deželne pridelke
kupi najdražje
Anton Kolenc,
trgovec v Celju, Narodni dom.

Kdor ima veliko **prediva**, naj naznani
zadnjo ceno in množino. 754 9-8

Vabilo na XX. občni zbor
„Kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice v Ljubljani“
325 2-2 kateri se bode vršil

dné 9. aprila t. l. ob 2. uri popoldne v zadružni pisarni na Marije Terezije cesti št. 1.

Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja, 2. Poročilo blagajnika, 3. Poročilo nadzorstva, 4. Odobrenje
letnega računa, 5. Volitev: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja, d) 2 namest-
nikov, e) treh članov v nadzorstvo, 6. Predlogi društvenikov.

V Ljubljani, dné 30. marca 1901. **Ravnateljstvo.**

Activa.			Bilanca			Passiva.		
			za upravno leto 1900.					
	K	h		K	h		K	h
1 Račun blagajne: Gotovina dné 31. decembra 1900 . .	97507	91	1 Račun deležev: Stanje glavnih deležev 31. decembra			1 Račun deležev: Stanje glavnih deležev 31. decembra		
2 „ denar. zavodov: Stanje 31. dec. 1900. Nal. denar	754470	79	2 „ Stanje opravl. delež. 31. dec. = 132 à K 10 —			2 „ Stanje opravl. delež. 31. dec. = 132 à K 10 —	20000	—
3 „ vrednostnih listin: Stanje 31. decembra 1900 .	4000	—	3 „ 1156 à K 2			3 „ 1156 à K 2	3632	—
4 „ posojil: a) na hipoteke K 1,638.940—			4 „ rezerv. zaklada: Glavni rezerv. zakl. 31. dec. 1900			4 „ rezerv. zaklada: Glavni rezerv. zakl. 31. dec. 1900	30914	03
5 „ b) na menice 328.024—			5 „ Posebni rezervni zaklad 31. decembra 1900 . .			5 „ Posebni rezervni zaklad 31. decembra 1900 . .	17651	77
6 „ c) na zastavna pisma 11.460—			6 „ pokojninskega zaklada: Stanje 31. decembra 1900			6 „ pokojninskega zaklada: Stanje 31. decembra 1900	1650	99
7 „ d) v tekočem računu 257.300—			7 „ hran. vlog: Stanje 31. decembra K 2,929.947.11			7 „ hran. vlog: Stanje 31. decembra K 2,929.947.11	3034313	26
	2235724	—	8 „ Kapitalizovane obresti: obresti 104.366.15			8 „ Kapitalizovane obresti: obresti 104.366.15	9292	39
5 „ prehodnih zneskov: Stanje 31. decembra 1900	743	79	9 „ obresti: Za l. 1901 predplačane obresti posojil			9 „ obresti: Za l. 1901 predplačane obresti posojil	13869	91
6 „ inventara: Stanje 31. dec. 1900 po 10% odbitku	867	15	10 „ izgube in dobička: Čisti dobiček za l. 1900 . .			10 „ izgube in dobička: Čisti dobiček za l. 1900 . .	3131324	35
7 „ obresti: Zastale obresti posojil	38010	71						
	3131324	35						

Debet.			Izkaz izgube in dobička			Kredit.		
			za upravno leto 1900.					
	K	h		K	h		K	h
1 Račun obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog . .	8508	34	1 Račun obresti: Prejete obresti posojil	93883	49	1 Račun obresti: Prejete obresti posojil	93883	49
2 „ Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	104366	15	2 „ V l. 1899 za l. 1900 prejete obresti posojil . .	9038	36	2 „ V l. 1899 za l. 1900 prejete obresti posojil . .	9038	36
3 „ Za l. 1901 naprej plačane obresti posojil	9292	39	3 „ Prejete zamudne obresti	1367	31	3 „ Prejete zamudne obresti	1367	31
4 „ V l. 1900 za l. 1899 prejete obresti posojil . .	23944	06	4 „ Zastale obresti posojil	38010	71	4 „ Zastale obresti posojil	38010	71
5 „ upravnih stroškov: V l. 1900 znašajo upravni troški	10014	51	5 „ Prejete obresti naloženega denarja	26881	32	5 „ Prejete obresti naloženega denarja	26881	32
6 „ davka: V l. 1900 se je plačalo davka	2097	46	6 „ upravnih stroškov: Dohodki za l. 1900	1485	12	6 „ upravnih stroškov: Dohodki za l. 1900	1485	12
7 „ inventara: 10% odbitka za obrabo	96	35	7 „ izgube in dobička: Prepisani ostanek dobička			7 „ izgube in dobička: Prepisani ostanek dobička		
8 „ izgube in dobička: Čisti dobiček za l. 1900 . .	13869	91	8 „ l. 1899 na novi račun	1522	86	8 „ l. 1899 na novi račun	1522	86
	172189	17		172189	17		172189	17

Prejemki.			Denarni promet			Izdatki.		
			od 1. januarja do 31. decembra 1900 = K 14,034.930.75					
	K	h		K	h		K	h
1 Račun blagajne: Gotovina v blagajni 1. januarja 1900	80327	12	1 Račun deležev: Izplačani opravljeni deleži	26	—	1 Račun deležev: Izplačani opravljeni deleži	26	—
2 „ deležev: Vplačani opravljeni deleži	532	—	2 „ rezervnega zaklada: Izplačane se	4000	—	2 „ rezervnega zaklada: Izplačane se	4000	—
3 „ rezervnega zaklada: Dvignene obresti glavnega			3 „ hranilnih vlog: Izplačane hranilne vloge	1204952	14	3 „ hranilnih vlog: Izplačane hranilne vloge	1204952	14
4 „ rezervnega zaklada	1236	79	4 „ obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	8508	34	4 „ obresti: Izplačane obresti hranilnih vlog	8508	34
5 „ Vrednostne listine	4000	—	5 „ posojil: Dana posojila	1092443	31	5 „ posojil: Dana posojila	1092443	31
6 „ Dvignene obresti posebnega rezervnega zaklada	986	93	6 „ upravnih stroškov: Upravni troški za leto 1900	10014	51	6 „ upravnih stroškov: Upravni troški za leto 1900	10014	51
7 „ pokojninskega zaklada: Dvignene obresti	50	99	7 „ denarnih zavodov: Naložene glavne	4639014	71	7 „ denarnih zavodov: Naložene glavne	4639014	71
8 „ Hranilnih vlog: Vložene hranilne vloge	2010254	87	8 „ dividende: Izplačana dividenda glavnih deležnikov	2000	—	8 „ dividende: Izplačana dividenda glavnih deležnikov	2000	—
9 „ posojil: Vrnena posojila	676521	—	9 „ davka: plačani davki	2097	46	9 „ davka: plačani davki	2097	46
10 „ obresti: Prejete obresti posojil	93883	49	10 „ vrednostnih listin: Za nakup vrednostnih listin	4000	—	10 „ vrednostnih listin: Za nakup vrednostnih listin	4000	—
11 „ Prejete zamudne obresti	1367	31	11 „ prehodnih zneskov: Izplačani prehodni zneski .	629	66	11 „ prehodnih zneskov: Izplačani prehodni zneski .	629	66
	1485	12	12 „ dobrodelnih namenov: Izplačalo se je za dobro-			12 „ dobrodelnih namenov: Izplačalo se je za dobro-		
8 „ denarnih zavodov: Dvignene glavne	4168519	20	13 „ delne namene	720	—	13 „ delne namene	720	—
9 „ obresti: Dvignene obresti naloženega denarja .	26881	32	14 „ nagrad: nagrada ravnateljstvu	300	—	14 „ nagrad: nagrada ravnateljstvu	300	—
10 „ prehodnih zneskov: Vrnjeni prehodni zneski .	173	19	15 „ inventara: Za nakup novega inventara	5	60	15 „ inventara: Za nakup novega inventara	5	60
	7066219	33	16 „ blagajne: Gotovina v blagajni 31. decem. 1900	97507	91	16 „ blagajne: Gotovina v blagajni 31. decem. 1900	97507	91
				7066219	33		7066219	33

Za odbor: **Ivan Knez** l. r., ravnatelj.

Nadzorstvo „Kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice v Ljubljani“ pregledalo in primerjalo je račune za leto 1900 in naznanja, da se računi popolnoma
ujemajo ter so knjige in bilanca razložene v pregled v društveni pisarni, § 30. al. 4., društvenih pravil.

Nadzorstvo kmetijske posojilnice:
Alotzij Staré l. r., načelnik nadzorstva. **Vinko Ogorelec** l. r., član nadzorstva.

Ivan Rodé l. r., član nadzorstva.

ČEŠNIK & MILAVEC v Ljubljani

Špitalske – Lingerjeve ulice

opozarjata slavno p. n. občinstvo pri nakupovanju
pomladanskega in letnega blaga za obleke

na svojo **izvanredno lepo in bogato zalogo.**

“ “ “ “ “ Cene najnižje in zanesljive. “ “ “ “ “

273 3-3

Št. 10.911.

Volitveni razpis.

332 3-2

V smislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo

letošnje dopolnilne volitve v občinski svet

vršile v veliki dvorani „Mestnega doma“ na Cesarja Jožefa trgu in da bodo volil

dné 22. aprila III. volilni razred;
dné 24. aprila II. volilni razred;
dné 26. aprila I. volilni razred;

vselej od osmih do dvanajstih dopoldne.

Tretji in drugi volilni razred bodeta volila v dveh oddelkih in pripadajo prvemu oddelku volilci od A—L, ki bodo imeli dohod na volišče po stopnjicah ob Strelških ulicah, drugemu oddelku pa volilci od M—Ž, ki bodo imeli dohod po stopnjicah nasproti mestni ledenici.

Ako bode treba ožje volitve, vršila se bode dan po prvi volitvi, to je dné 23., oziroma 25. in 27. aprila t. l. ravnotam kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoldne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci, in sicer izmed izvoljenih:

a) iz III. volilnega razreda:

Anton Kle in in Josip Kozak;

b) iz II. volilnega razreda:

Anton Komovc, dr. Danilo Majaron, Andrej Senekovič in Anton Svetek;

c) iz I. volilnega razreda:

dr. Matija Hudnik, Josip Lenče, Elija Predovič in dr. Josip Starč.

Med letom se je odborništvu odpovedal gospod občinski svetovalec Fran Pavlin, ki je bil lani v II. volilnem razredu izvoljen za dobo treh let, in je umrl g. občinski svetovalec Jan Dejak, ki je bil lani v I. volilnem razredu izvoljen tudi za dobo treh let.

Ker je upravno sodišče zaradi tajnega skrutinija z razsodbo ddo. 18. januarja t. l., št. 466, razveljavilo dopolnilne volitve iz l. 1899 v III. in v II. razredu, na podlagi katerih so bili izvoljeni za občinske svetovalce gospodje, in sicer: v III. razredu: Jakob Dimnik, Fran Mally, Josip Prosenec, Ivan Tosti in Josip Turk, v II. razredu pa: Ivan Hribar, dr. Lovro Požar, Ivan Šubic in dr. Ivan Tavčar, izpraznjenih je za dobo jednega leta tudi omenjenih devet mandatov.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu sedem (dva za tri in pet za eno leto); II. volilnemu razredu devet (štiri za tri, enega za dve in štiri za eno leto), I. volilnemu razredu pet (štiri za tri in enega za dve leti) občinskih svetovalcev.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 28. marca 1901.

Mestna občina v Kamniku razpisuje za bodočo mestno hranilnico

službo uradnika

z letno plačo 1400 kron, katera se bo po daljšem zadovoljnim poslovanju povišala. Opremljene prošnje z dokazili o sposobnosti vlagati je

do dné 15. aprila t. l.

pri podpisnem županstvu.

Prositelji naj naznanijo, če morejo položiti kavejco in v katerem znesku, ter naj izvolijo ob enem naznaniti, do katerega časa bi zamogli službo nastopiti.

Mestno županstvo v Kamniku,

dné 31. marca 1901.

336 3-2

Luka Bergant s. r.

Št. 8515

Stavišča na prodaj!

306 3-3

Vsled sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dné 5. t. m. bode

v ponedeljek, dné 22. aprila 1901 ob 10. dopoldne

mestna občina ljubljanska deset svojih v Ljubljani med Dunajsko cesto, ter med Dalmatinovimi, Cigalčevimi in Sodnijskimi ulicami ležečih stavišč potom javne dražbe vnovič prodala.

Dražba se prične ob navedeni uri v mestni dvorani (Mestni trg št. 1) in se bodo stavišča izklicala s ceno 20 K za štirjaski meter.

Kdor se bode vdeleževal dražbe, položiti bo moral pred pričetkom iste 1000 K vadija v roke dražbenega voditelja.

Razdelitveni načrt stavišč zamore se ob navednih urah ogledati pri magistratnem gospodarskem uradu, kjer se izvedo tudi natančni pogoji dražbe.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 18. suš. a 1901.

Št. 436.

Razglas.

335 3-3

Pri mestni hranilnici v Kranju popolniti je provizorično službo

pomožnega uradnika

z letno plačo 840 K. in obojestransko trimesečno napovedjo s pristavkom, da se v slučaju sposobnosti in porabljenosti utegnajo službene razmere definitivno urediti in plača primerno zvišati.

Prošnje z dokazili o sposobnosti naj se vložé

do dné 10. aprila

pri podpisnem županstvu.

Županstvo v Kranju, dné 30. marca 1901.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so že mnogo let obče znane in je le malo družin, kjer bi ne imeli tega lahko in mlo delujočega domačega zdravila v hiši, katerega zdravniki ljudstvu priporočajo zaradi posledic težkega prebavanja in telesnega zaprtja. Teh kroglic, ki so znane pod imenom Pserhoferjeve kroglice ali kričistilne kroglice, stane 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami gld. 1-05. Ako se svota vnaprej pošlje, velja s poštino vred: 1 zavoj kroglic gld. 1-25, 2 zavoja gld. 2-30, 3 zavoji gld. 3-35, 10 zavojev gld. 9-20. Pouk za rabo je priložen.

Edini izdelovalec in razpošiljevalec:

J. Pserhofer-jeva lekarna

na Dunaju, I., Singerstrasse šte. 15.

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“ ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rdeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

86 10-10

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev

1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, J. Pserhoferjev, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo J. Pserhoferjev, steklenica 40 kr.

franko posl. 65 kr.

Stolovi kola - preparati

izvrstno krepčujoči želodec in živce. Liter kola-vina ali izlečka 3 gld., pol litra 1 gld.

60 kr., četrt litra 85 kr.

Grnka želodčna tinktura

J. Pserhoferja (preje življenjska esenca).

Razum tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe. — Pošiljave po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštnej nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljavi s povzetjem.

Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in krepča želodec, ter pospešuje prebavljanje. Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gld. 2-—

Balzam za rane J. Pserhoferja, stekl. 50 kr.

Taurochinin-pomada J. Pserhofer-jeva, najboljše sredstvo za rastlās, lonček 2 gld.

Zdravilni obliži za rane

pok. prof. Steudela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Universalna čistilna sol

A. W. Buirleha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoj gld. 1-—

Patentirane

ročne in nahrbtnne
stroje za žveplenje

proste in dvojnate

patentirane Peronospora-aparate

najnovejšega sestava

brizgalnice za žvepleno-ogljik (injektorji)

zoper fliksero

80 20-8

aparate za streljanje ob hudi uri

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vsa druga orodja za sadje- in vinorejo

pošilja po najnižjih tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj II. Praterstrasse 49.

Najprimerneje velikonočno

darilo za mladino so

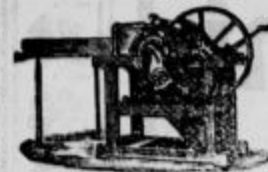
Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80, ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40 h.

➔ Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču. ➔

Železo za stavbe, traverze, železniške šine, štorje za strop, sveži roman in portland cement, štedilnike nove vrste (že obzidane), razne ekove v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri

Karol Kavšek naslednik Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Velika zaloga najboljših poljedelskih strojev, kakor: mlatinic, gepelnov, slamo-reznic, jeklenih plugov, posnemalnikov za mleko itd.

Slovenski ceniki od strojev brezplačno in franko!

Prezema izgotovitev celih opravil za neveste.

Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke

le iz blaga od B. Schroll-a, Graumann-a in Siegel-a
Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbnejše domače delo.
Za izborna dela in najreelneje postrežbo jamči trdka

C. J. Hamann, Ljubljana,
Mestni trg šte. 8,

Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform.
zavodov.

Tu je v zalogi originalno dr. Gustav Jägerjevo vol-neno perilo, vsake vrste kopalno perilo, Pless-ovi, Hükel-ovi, Pichler-jevi klobuki iz dlake in lodna, najboljše v žokih, nogavicah, kravatah, modroilih in žepnih robcih, razno drugo modno in pleteno blago za gospode, dame in otroke itd. itd.

Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spod-njih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.

Cene so v primeri z dobroto blaga brez konkurence.

Ko bi se pripetilo, da bi kupce bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar.

Istrski teran.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino

istrskega terana,

katerega želi, preje nego nastopi vročina, **prodati**. P. n. trgovci in gostil-ničarji se opozarjajo, da dobé pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni in nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga v Pulju (Pola — Istra).

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

1098 40-9

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Dunajska borza.

Dne 5. aprila.

Skupni državni dolg v notab	98-35
Skupni državni dolg v srebru	98-05
Avstrijska zlata renta 4%	117-90
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	9-35
Ogerska zlata renta 4%	117-65
Ogerska krona renta 4%, 200	93-10
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1690-—
Kreditne delnice, 160 gld.	707-—
London vista	240-15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-57

20 mark	23-49
20 frankov (napoleonor)	19-08
Italijanski bankovci	90-60
C. kr. cekini	11-82

Dne 4. aprila.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-85
Tisne srečke 4%, 100 gld.	143-50
Dunavske vravnave srečke 5%	257-75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-30
Priporočne obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	346-—
južne železnice 5%	122-—
dolenjskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	398-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-25
Ogerskega	25-75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	17-25
Rudolfove srečke, 10 gld.	60-50

Salinove srečke, 40 gld.	206-—
St. Genois srečke, 40 gld.	232-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	389-—
Ljubljanske srečke	58-75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	280-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6240-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	851-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	103-75
Splošna avstrijska stavbinska družba	15-6
Montanska družba avstr. plan.	483-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	461-—
Papirnih rubljev 100	253-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako izrebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svetni za dosedaj kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.